

ภูมิปัญญา ด้านเกษตรกรรม ในจังหวัดยะลา

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

เจ้าของ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร ภูผะกา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อาจารย์ ดร.ณัฐปคัลภ์ ญาณมโนวิศิษฐ์	รองอธิการบดีกิจการนักศึกษา
ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมศรี นพวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ เพชรรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
อาจารย์วิชัย พงษ์โหมด	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

คณะกรรมการผู้จัดทำ

อาจารย์ ดร.จินดา	เนื่องจำนงค์	ประธานกรรมการ
อาจารย์อารียา บุญทวี		รองประธานกรรมการ/ฝ่ายภาคสนาม และผู้เรียบเรียงข้อมูลเนื้อหา
อาจารย์โยธิน จักงวาท		รองประธานกรรมการ และฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
อาจารย์วัชรพงศ์ มณีนันทวัฒน์		รองประธานกรรมการ และฝ่ายเอกสาร
นายณัฐพนนท์ สิงห์ยศ		รองประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบข้อมูล ฝ่ายพิสูจน์อักษร และฝ่ายภาคสนาม
นางสาวนวลลออ อนุสิทธิ์		กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
นางสาวฐิติรัตน์ เอนกสุวรรณกุล		กรรมการฝ่ายเอกสาร
นายสุรพล โต๊ะสีดา		กรรมการฝ่ายภาคสนาม และผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวอรรณณ เล็กชะอุ่ม		กรรมการและเลขานุการ/ฝ่ายการเงิน และฝ่ายจัดทำรูปเล่ม

ผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://culture.rru.ac.th/>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด
๔๘๘-๔๙๐ ถ.ฉะเชิงเทรา-บางปะกง ต.หน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
โทร. / แฟกซ์ ๐-๓๘๕๑-๕๗๗๐, ๐-๓๘๕๑-๕๕๓๐
ออกแบบกราฟิก : กานต์สุภาภักดิ์ ผิวนาด
พ.ศ. ๒๕๖๒
จำนวน ๑๐๐ เล่ม

คำนำ

จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๑ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอคลองเขื่อน อำเภอพนมสารคาม อำเภอรสาส้าน อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอท่าตะเกียบ ประชาชนจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีผลผลิตที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดฉะเชิงเทราในด้านพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง มะพร้าว มะม่วง และหมาก เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่ ไข่ไก่ และสุกร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตมากที่สุดของประเทศ ด้านการประมง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย ด้วยสภาพดินเหมาะสมในการปลูกพืชทำการเกษตร ทำให้จังหวัดฉะเชิงเทรามีปราชญ์เกษตร ปราชญ์ท้องถิ่น ที่มีชื่อเสียง เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่ศึกษาดูงานแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ทั้งภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา และภายนอกจังหวัด

ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เล็งเห็นว่า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นทางการเกษตร มีปราชญ์ชาวบ้านผู้ทรงภูมิปัญญาทางการเกษตรอยู่ในทุกอำเภอ เพื่อเป็นการยกย่อง ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทราให้นักเรียน นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ประชาชน ได้ทราบถึงประวัติของเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นต้นแบบในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงได้จัดทำ “หนังสือภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ และเกษตรอำเภอทุกท่านในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกษตรกรที่เป็นต้นแบบทางการเกษตร อำเภอละ ๓ ท่าน เพื่อจัดทำหนังสือดังกล่าว

คณะผู้จัดทำหนังสือขอขอบพระคุณเกษตรอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เกษตรอำเภอบางคล้า เกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว เกษตรอำเภอบางปะกง เกษตรอำเภอบ้านโพธิ์ เกษตรอำเภอคลองเขื่อน เกษตรอำเภอพนมสารคาม เกษตรอำเภอรสาส้าน เกษตรอำเภอแปลงยาว เกษตรอำเภอสนามชัยเขต และเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ นักวิชาการการเกษตรอำเภอทุกอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ นายรักพงษ์ วงศ์รอด นักวิชาการส่งเสริมเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีส่วนสนับสนุนการจัดทำข้อมูลทางการเกษตร รวมทั้งสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้ประสานในการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรทุกอำเภอ รวมทั้งปราชญ์เกษตรทุกท่าน เกษตรกรทุกอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้การอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และให้ความรู้ทางเกษตรแก่คณะผู้จัดทำ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าบุคคลที่เป็นต้นแบบทางการเกษตร และสร้างความภูมิใจให้กับเกษตรกร ดังที่จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเมืองเกษตร หากการจัดทำ “หนังสือภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา” มีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยและขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๓
บริบทจังหวัดฉะเชิงเทรา และสภาพด้านเกษตรกรรม	๕
๑. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา	๗
๒. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๙
๓. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา	๓๑
๔. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา	๔๓
๕. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๕๕
๖. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	๖๗
๗. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘๑
๘. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา	๙๑
๙. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๐๓
๑๐. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๑๕
๑๑. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๒๙
บรรณานุกรม	๑๔๒

บทนำ

บริบทจังหวัดฉะเชิงเทรา และสภาพด้านเกษตรกรรม

จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตะวันออก อยู่ในกลุ่มจังหวัดชายทะเลตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มีที่ดินดอนเป็นบางส่วน ประกอบด้วยภูเขาเตี้ย ๆ หลายลูก บางส่วนของพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึงประมาณ ๒๐ เมตร แต่ก็มีบางส่วนที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉพาะแถบชายฝั่งแม่น้ำบางปะกงที่น้ำทะเลท่วมถึง จึงได้มีการทำเขื่อนกันน้ำทะเล ทำให้เกิดพื้นที่สวนมาแต่อดีต

แม่น้ำบางปะกงไหลผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของฉะเชิงเทราคือ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอคลองเขื่อน อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ แล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง ทำให้เกิดที่ราบลุ่มภาคตะวันออกเฉียงใต้ เชื่อมติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ที่มีการทำนามากแห่งหนึ่งของประเทศ มีชื่อเรียกว่าที่ราบฉนวนไทย นับได้ว่าเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของภาคตะวันออกของไทย

พื้นที่บริเวณตอนกลางค่อนข้างไปทางตะวันออกและทางเหนือที่ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอสนาบชัยเขต อำเภอท่าตะเกียบ กับบางส่วนของอำเภพนมสารคามและอำเภอบางปะกง เป็นเขตที่ดอนและที่ราบลูกฟูก ส่วนเขตที่ราบสูงและภูเขาจะอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในเขตอำเภอสนาบชัยเขต และอำเภอท่าตะเกียบ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติจากผิวดินหรือน้ำท่าที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ซึ่งไหลผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีคลองต่าง ๆ ได้แก่ คลองท่าลาดในเขตอำเภพนมสารคาม คลองสี่ด และคลองระบมในเขตอำเภอสนาบชัยเขต และยังมีคลองที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการหลายคลอง เช่น คลองสำโรง คลองแสนแสบ คลองท่าไข่ คลองบางขนาก และคลองประเวศบุรีรมย์ คลองดังกล่าวทั้งหมดใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำที่สำคัญรองลงมาจากแม่น้ำบางปะกง

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่เพาะปลูกอาจแบ่งได้กว้างๆ เป็นสองส่วนคือ ส่วนที่เป็นที่ราบลูกฟูกจะเหมาะแก่การทำไร่ และปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ส่วนในที่ราบและที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด พื้นที่ส่วนนี้อยู่ในเขตชลประทานจึงเหมาะแก่การทำนาข้าว การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

สภาพแวดล้อมของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเมืองใกล้ทะเล มีแม่น้ำบางปะกงซึ่งเปรียบประดุจเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงที่ราบผืนนี้ พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นที่ราบลุ่ม เว้นแต่เพียงบางส่วนเป็นที่ราบลูกฟูกที่ดอนเตี้ยและภูเขา ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชากร เหมาะแก่การเพาะปลูก และมีป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้มีค่าและสัตว์ป่าหายาก (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๔๒, หน้า ๘)

ในอดีต จังหวัดฉะเชิงเทรามีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้จากรูปปั้นปั้นบนเชิงชายของอุโบสถวัดสัมปทวนนอก นับเป็นการบันทึกที่เก่าแก่ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของบรรพบุรุษชาวแปดริ้ว ผู้เป็นเกษตรกรที่มีความสามารถทางชลประทาน รู้จักการสร้างเขื่อนกันน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งแม่น้ำบางปะกงที่มีน้ำทะเลท่วมถึงคลองบางขนากเป็นคลองที่ขุดขึ้นเป็นคลองแรกเพื่อขยายพื้นที่การปลูกข้าว และใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าข้าว คลองนี้ขุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๑ ระหว่างที่ไทยทำสงครามกับญวน เพื่อใช้ประโยชน์ในทางทหาร (หอมรดกไทย จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๖๒, ออนไลน์)

กล่าวได้ว่าสภาพภูมิประเทศของจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูกเป็นอย่างมาก พื้นที่เพาะปลูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ราบลูกฟูก เหมาะแก่การทำไร่และปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะในเขตอำเภพนมสารคามและอำเภอบางปะกง ส่วนในที่ราบและที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง ส่วนใหญ่อยู่ทาง

ด้านตะวันตกของจังหวัดฉะเชิงเทรา บริเวณอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอบางปะกง พื้นที่ส่วนนี้อยู่ในเขตชลประทาน เหมาะแก่การทำนาข้าว ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

การปลูกพืชและผลไม้ ที่ทำรายได้ และชื่อเสียงให้จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่

๑. ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมะลิจากอำเภอบางคล้า ได้ชื่อว่าเป็นข้าวต้นพันธุ์ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้นำไปผสมพันธุ์ และได้ข้าวลูกผสมที่มีชื่อเรียกว่า ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ นับว่าเป็นเกียรติประวัติของจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เป็นแหล่งปลูกข้าวพันธุ์ดีที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ ข้าวหอมมะลิจากอำเภอรราชสาส์น ยังเป็นข้าวที่มีคุณภาพดีและมีชื่อเสียงของจังหวัดฉะเชิงเทราอีกด้วย

๒. มะม่วง เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงมากของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะมีรสชาติดี สามารถผลิตได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นแหล่งเพาะปลูกมะม่วงที่สำคัญของประเทศ เพราะมีสภาพดินที่เหมาะสม ส่วนใหญ่ปลูกในเขตอำเภอสนามชัยเขต อำเภอพนมสารคาม อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอแปลงยาว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้าและอำเภอกลองเขื่อน โดยเฉพาะมะม่วงจากอำเภอบางคล้าและอำเภอกลองเขื่อน สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอย่างมาก เพราะเป็นมะม่วงที่มีรสชาติที่ดีที่สุด เนื่องจากสภาพดินเอื้ออำนวยในการเพาะปลูก พันธุ์มะม่วงที่นิยมปลูก คือ เขียวเสวย หนองแซง แรด น้ำดอกไม้ พิมเสน แพน ตะเพียนทอง ทองดำ เจ้าคุณทิพย์ เป็นต้น

๓. มะพร้าว เป็นผลผลิตที่มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเฉพาะมะพร้าวน้ำหอม นิยมปลูกกันมากเกือบทุกอำเภอ และปลูกมากที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า และอำเภอกลองเขื่อน

๔. หมา เป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดฉะเชิงเทรา ปลูกกันมากที่อำเภอบางคล้า และอำเภอกลองเขื่อน

นอกจากนี้ ยังมีมันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ และยูคาลิปตัส ซึ่งเป็นพืชที่สามารถปลูกและให้ผลผลิตเป็นอย่างดี ทั้งนี้มีบางอำเภอได้มาปลูกเมล่อน และทำเป็นสวนให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชมเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การเลี้ยงสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจที่มีอยู่ในท้องถิ่น สร้างรายได้และชื่อเสียงให้จังหวัด ได้แก่

๑. สุกร จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ชื่อว่าเลี้ยงสุกรมากเป็นอันดับสองของประเทศ รองจากจังหวัดนครปฐม โดยทำกันเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ เลี้ยงกันมากบริเวณลุ่มน้ำบางปะกง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอแปลงยาว และอำเภอพนมสารคาม

๒. ไก่ เป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่สามารถทำรายได้และชื่อเสียงให้กับจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเฉพาะ “ไข่” สามารถผลิต “ไข่ไก่ได้มากที่สุด” คือ “ได้ปริมาณครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งประเทศ” เลี้ยงกันมากที่อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอบางคล้า

๓. สัตว์น้ำ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่เลี้ยงปลาน้ำจืดมากเป็นอันดับสองของประเทศ รองจากจังหวัดสมุทรปราการ ที่นิยมเลี้ยงกันมากนอกจากปลาช่อนและปลาสลิด คือ ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาสวาย ปลาหมอเทศ ปลานิล และปลาไน เลี้ยงกันมากที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอพนมสารคาม อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เพราะเป็นอำเภอตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเล (วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๔๒, หน้า ๘-๑๒)

ກູ້ມີປັນຍາດ້ານເກຊຕຣກຣຣມ
ອຳເກດເມື່ອຈະເບິ່ງເກຣາ

ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายสันต์ เกษมสุข

ศูนย์การเรียนรู้ตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง บ้านเลขที่ ๔๓/๑ หมู่ ๗ ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๙-๐๗๖-๑๔๗๕

นายสันต์ เกษมสุข ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เดิมได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว เลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในช่วงแรกได้กำไรดี แต่พอเลี้ยงกุ้งกุลาดำปีที่ ๓ ประสบปัญหากุ้งเป็นโรค จึงขาดทุน จากนั้นได้มาถมที่ดินเพื่อทำนา ต่อจากนั้นได้มีส่วนร่วมในการคิดที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียงถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) จึงได้เชิญคุณสุทิน สวัสดิ์ และอาจารย์วินัย ไชยมโน ทำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในจุดแรกได้เริ่มทำที่บ้านแพรกวิหารแก้ว หมู่ ๑๑ ต่อมาได้แยกกลุ่มมาที่หมู่ ๑๓ ที่บ้านแพรกชุมรุ่ม และสุดท้ายได้มาทำที่ศูนย์การเรียนรู้ตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง หมู่ ๗ บ้านคลองแขวงกลัน ใช้พื้นที่ ๒๐ ไร่ เป็นฐานการเรียนรู้ โดย นายสันต์ เกษมสุข ได้เรียนรู้จากการทดลองศึกษาดูงานหน่วยงานที่เป็นต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้บริหารจัดการพื้นที่ตามทฤษฎีใหม่ (เกษตรผสมผสาน) ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) จนสามารถเป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจ เริ่มแรกได้ใช้ทุนส่วนตัวทำเอง หลังจากนั้นหน่วยงานราชการได้เห็นถึงกระบวนการพัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงให้งบประมาณมาสนับสนุน จึงได้พัฒนาพื้นที่โดยรอบบริเวณบ้านของตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามกระบวนการทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ให้เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ในระดับ

หมู่บ้านอย่างเป็นทางการ ภายใต้ชื่อโครงการ “เดินตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง” โครงการ OTOP นวัตกรรม โครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการชุมชนท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ใหญ่สันต์ ยังมีสูตรทำให้พืชเจริญเติบโต ได้แก่ ๑. ขี้หมู เร่งใบ ๒. ขี้ไก่ เร่งหัว ๓. ขี้วัว เร่งผล และการปลูกระนาดให้อากาศมะพร้าวที่เหลือจากการคั้นกะทิ มาโรยใส่โคนต้นจะได้ผลผลิตที่ดี (ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง) บ้านคลองแขวงกลั่น หมู่ที่ ๗) มีฐานการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ฐานการเผาถ่าน
๒. ฐานขนมชั้นใบเตย
๓. ฐานการเรียนรู้เลี้ยงสัตว์น้ำ
๔. ฐานการเรียนรู้ปลาทบิม
๕. ฐานการปลูกผักสวนครัว
๖. ฐานการทำน้ำพริก
๗. ฐานเกษตรผสมผสาน

แนวคิดในอนาคต

เป็นวิทยากรบรรยายจิตอาสา บรรยายให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

รางวัลที่ได้รับ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลแทนคุณแผ่นดิน ๗๗ ต้นแบบคนดีสู่ ๖๕ ล้านคนดี ไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รางวัลประมงอาสาดีเด่น อันดับ ๒ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รางวัลสมาชิพชุมชนดีเด่น อันดับ ๒ จังหวัดฉะเชิงเทรา

(สัมภาษณ์ นายสันต์ เกษมสุข, วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

๒. นายสุทิน สวัสดิ์

บ้านเลขที่ ๓๑/๓ หมู่ ๙ ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๙๒-๘๘๖-๑๒๗๖

นายสุทิน สวัสดิ์ แรกเริ่มประกอบอาชีพทำนา ปลูกผัก ต่อมาได้ทำบ่อเลี้ยงกุ้ง ๑ บ่อ และได้ขยายบ่อเลี้ยงกุ้งเพิ่มอีก ๕ - ๖ บ่อ ซึ่งช่วงแรกการเลี้ยงกุ้งได้ราคาดี ต่อจากนั้นหลังจากที่เลี้ยงกุ้งก็ประสบปัญหากุ้งเป็นโรคทำให้ขาดทุน โดยได้สมัครเป็นหมอดินอาสาที่บางปะกง ได้ไปอบรมที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี รุ่นที่ ๑๔๗ จึงได้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทำให้เป็นการจุดประกายให้มาทำเกษตรผสมผสานใช้เกษตรอินทรีย์

หลักในการทำงาน

๑. รู้ศักยภาพตัวเอง
๒. ทำให้ชีวิตอยู่ได้ ไม่ทำให้ชีวิตเดือดร้อน

ประสบการณ์

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ – ๒๕๒๕ เป็นสมาชิกสภาตำบล
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๔๗ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๓. เป็นหมอดินอาสา ประจำอำเภอ ถึงปัจจุบัน
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๕๑ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย
๕. ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นวิทยากรศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร โดยผู้ว่าราชการจังหวัด
๖. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องดิน การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ
๗. เป็นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
๘. เป็นวิทยากรโครงการประชารัฐ
๙. เป็นประธานศูนย์กำจัดศัตรูพืชจังหวัด

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. รู้ตัวเอง ทำอะไรไม่เกินตัวเรา
๒. ใช้หลักการวางแผน
๓. ตั้งปณิธานในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) นำมาใช้ในการทำงานโดยทำจริงให้เป็นรูปธรรม

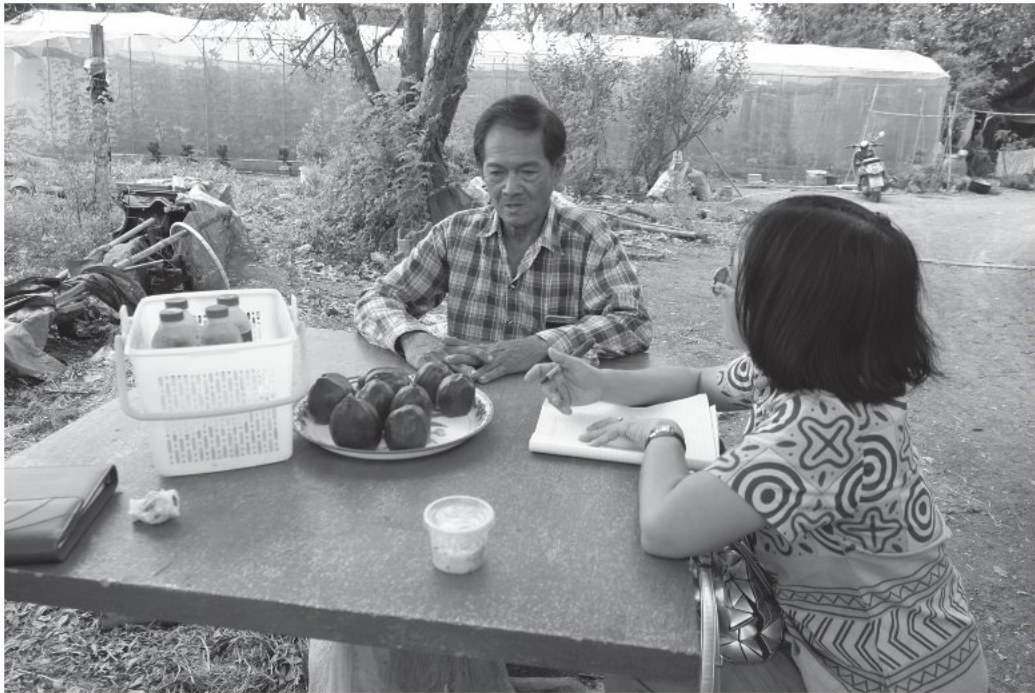
รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นผู้นำพัฒนาชุมชน ระดับตำบล ของประเทศ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลแทนคุณแผ่นดิน ๗๗ ต้นแบบคนดี สู่ ๖๕ ล้านคนดีทั่วไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลคนดีแทนคุณแผ่นดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการเพื่อสนับสนุนคนดี
โดยบริษัท เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลพ่อดีเด่น

(สัมภาษณ์ นายสุทิน สวัสดิ์, วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

๓. นายเกษม ยวงสวัสดิ์

ประธานศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน บ้านวัดคู้ บ้านเลขที่ ๑๘/๒ หมู่ ๔
ตำบลคลองอุดมชลจร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๖-๑๒๕-๕๙๖๗

นายเกษม ยวงสวัสดิ์ ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีนิสัยเป็นคนอยากรู้อยากเห็น โดยเริ่มแรกได้ทำนาที่หมู่ ๖ ก่อน ในช่วงทำนามีปัญหาเรื่องข้าว และเครื่องมือในการทำงาน ต้นทุนการผลิตสูง ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ดี ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ราคาข้าวต่ำ รายได้น้อย เกิดภาวะหนี้สิน จึงมีแนวคิดในการระดมทุน จึงเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำนา จำนวน ๑๑ คน ลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการทำนา เครื่องเกี่ยวข้าว ปุ๋ยอินทรีย์ เครื่องจักรทางการเกษตรไว้ให้สมาชิกใช้ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยลงทุนของสมาชิกคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านวัดคู้ โดยมีวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ดังนี้

๑. เพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือกันเอง
๒. เพื่อให้มีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดีในชุมชน
๓. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน (กองทุนหมุนเวียน) โดยมีกติกาของกลุ่ม คือ ๑. ห้ามอิจฉา ๒. ห้ามนินทา ๓. ไม่ใช่ของตัวเองอย่าเอาไป

โดยพันธุ์ข้าวที่ปลูก เป็นพันธุ์ข้าวพิษณุโลก ปทุมธานี ๕๗ ซึ่งข้าวที่ปลูกต้นทุนต่ำ ให้ผลผลิตสูง ไม่มีข้าวพันธุ์อื่นปน โดยได้หมั่นดูแลข้าวเก็บที่ละรวง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำพันธุ์ข้าว ๗๗ พันธุ์ข้าว ๗๙ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๙๖ คน และเป็นสถานที่ศึกษาดูงานทางการเกษตร โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้เป็นศูนย์ข้าวชุมชน ตามระเบียบกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. สอนให้รู้คุณค่าของเงิน
๒. เน้นการพึ่งตนเอง การช่วยเหลือสมาชิก ไม่หวังผลกำไร
๓. เน้นการลดต้นทุนการผลิต

แนวคิดในอนาคต

ต้องการทำพันธุ์ข้าว ๗๒ พันธุ์ข้าว ๗๙ ส่งโรงสี และหาวิธีการแปรรูปข้าว

รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๒ เกษตรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ต้นแบบด้านข้าว จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการการประกวดเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการผลิตข้าว จากอธิบดีกรมการข้าว

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่น ประเภทข้าวอื่น ๆ (รางวัลในระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๒ (เขต ๓) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่น ประเภทข้าวอื่น ๆ จากอธิบดีกรมการข้าว

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ ระดับเขต (เขต ๓) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่น ประเภทข้าวอื่น ๆ จากอธิบดีกรมการข้าว

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ อบรมด้านองค์ความรู้และวิถีย่อยทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ (หลักสูตรการเลือกใช้พันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จากกรมการข้าว)

(สัมภาษณ์ นายเกษม ยวงสวัสดิ์, วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

ភូមិវិទ្យាច្បាប់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ
គម្រោងបណ្តុះបណ្តាល

ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายสมศักดิ์ วัลลำนนท์

บ้านเลขที่ ๘๔/๑ ถนนราษฎร์อุทิศ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๑-๓๙๐๒

นายสมศักดิ์ วัลลำนนท์ เดิมครอบครัวได้ปลูกสับปะรด แต่สภาพเศรษฐกิจทำให้สับปะรดมีราคาตกต่ำ จึงเริ่มมาปลูกมะม่วง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ บนพื้นที่ ๘๐ ไร่ ได้แก่ มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงน้ำดอกไม้ สีทอง มะม่วงแรด มะม่วงฟาลัน ทั้งนี้ได้รับความรู้ภูมิปัญญาในการปลูกมะม่วงจากบิดาและมารดา จึงได้สานต่อในการปลูกมะม่วง และประสบการณ์จากการไปอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเกษตร เนื่องจากสภาพดินอำเภอบางคล้า มีดินปนทราย น้ำดี จึงทำให้ได้ผลผลิตของมะม่วงที่ลูกโต รสชาติมันกว่าที่อื่น ๆ นอกจากนี้ นายสมศักดิ์ วัลลำนนท์ ได้เรียนรู้ในการวิเคราะห์ดิน และมีเทคนิคในการปรุงดินทำปุ๋ย เพื่อให้มะม่วงได้รสชาติดี รวมทั้งหมั่นสังเกต ต้นมะม่วง ถ้าต้นที่โคนไม้ดีก็จะหาต้นมะม่วงมาแซมโดยซื้อกิ่งพันธุ์จากอำเภอบางคล้า

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงปัจจุบัน ได้เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทั้งนี้ได้ส่งมะม่วงในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี รวมทั้งมะม่วงเขียวเสวยไปที่ประเทศเวียดนาม และ ประธานกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงของบางคล้า ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มจำนวน ๖๐ ราย รวมทั้งได้จัดฐานการเรียนรู้ทางการเกษตร โดยแบ่งฐานการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ทำมะม่วงนอกฤดู
๒. ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตมะม่วงคุณภาพ
๓. ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ปราชญ์ผสมปุ๋ยใช้เอง
๔. ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
๕. ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ เฝ้าถ่านและน้ำส้มควันไม้

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตและการทำการเกษตร
๒. ใช้หลักลดต้นทุนทางการเกษตร โดยทำปุ๋ยใช้เอง

ประสบการณ์

๑. เป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคนิคการปลูกมะม่วง
๒. เป็นวิทยากรการอบรมการทำปุ๋ย
๓. คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางคล้า

แนวคิดในอนาคต

ต้องการทำเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้คนเข้ามาชมสวนมะม่วงเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รางวัลที่ ๑ ประเภทมะม่วงเขียวเสวย ในงานเทศกาลท่องเที่ยวอาหารดี อำเภอบางคล้า ครั้งที่ ๑๕

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การทำน้ำหมักชีวภาพ (ปลาหมัก)

ส่วนผสม

๑. ปลาสด	๕๐	กิโลกรัม
๒. กากน้ำตาล	๔๐	กิโลกรัม
๓. พ.ด. ๒	๑๐	ซอง
๔. หัวเชื้อจุลินทรีย์	๒	ลิตร

วิธีทำ

๑. สับปลาให้เป็นชิ้นเล็ก
๒. ผสมกับกากน้ำตาล และ พ.ด.๒ ให้เข้ากัน
๓. ใส่ถังหมัก
๔. เติมหัวเชื้อจุลินทรีย์
๕. ปิดฝาให้แน่น หมักทิ้งไว้ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน จึงนำมาใช้ได้

อัตราส่วนที่ใช้

หัวเชื้อที่ได้ผสมในอัตราส่วน ๑ ส่วน ต่อน้ำ ๒๐ ส่วน ฉีดพ่นทุก ๑๐ วัน เริ่มใช้ตั้งแต่บำรุงใบจนถึงมะม่วงติดผลจึงหยุดใช้

ฮอร์โมนปลีกล้วย (จีบเบอร์ริน)

ส่วนผสม

๑. ปลีกล้วยที่เพิ่งแทงปลี (ยังไม่บาน)	๓	กิโลกรัม
๒. กากน้ำตาล	๑	กิโลกรัม
๓. น้ำเปล่า	๓	ลิตร
๔. ถังหมักพร้อมฝาปิด		

วิธีทำ

๑. สับปลีกล้วยให้ละเอียด

๒. คลุกผสมกับกากน้ำตาลให้ทั่ว

๓. ใส่ถังปิดฝาให้สนิท หมักไว้ ๗ วัน จะได้หัวเชื้อฮอร์โมน

อัตราการใช้หัวเชื่อน้ำหมัก ๓๐ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๓ วัน ฉีดพ่นช่วงเช้าตั้งแต่ระยะก่อนออกดอก และใช้ต่อเนื่องจนติดผล

การทำน้ำส้มควันไม้ (Wood Vinegar)

น้ำส้มควันไม้ เป็นผลพลอยได้จากการเผาถ่าน ข้อควรระวังในการใช้น้ำส้มควันไม้และการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ข้อควรระวังในการใช้น้ำส้มควันไม้

๑. ก่อนนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ต้องทิ้งไว้จากการกักเก็บก่อนอย่างน้อย ๓ เดือน
๒. เนื่องจากน้ำส้มควันไม้มีความเป็นกรดสูง ควรระวังอย่าให้เข้าตา อาจทำให้ตาบอดได้
๓. น้ำส้มควันไม้ไม่ใช่ปุ๋ย แต่เป็นสารเสริมประสิทธิภาพให้กับพืช แต่ไม่สามารถใช้แทนปุ๋ยได้
๔. การใช้เพื่อฆ่าจุลินทรีย์และแมลงในดิน ควรทำก่อนเพาะปลูกอย่างน้อย ๑๐ วัน
๕. การนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ต้องผสมน้ำให้เจือจางตามความเหมาะสม
๖. การฉีดพ่นน้ำส้มควันไม้ เพื่อให้ดอกติดผล ควรพ่นก่อนที่ดอกจะบาน เพราะพ่นหลังจากดอกบาน แมลงจะไม่เข้ามาผสมเกสร เพราะกลิ่นฉุนของน้ำส้มควันไม้และดอกจะร่วงง่าย

การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ตามอัตราส่วนดังนี้

อัตราส่วน ๑ : ๒๐ พันลงดินเพื่อฆ่าจุลินทรีย์ที่ไม่เป็นประโยชน์และแมลงในดิน ซึ่งควรทำก่อนการเพาะปลูก ๑๐ วัน

อัตราส่วน ๑ : ๑๐๐ ราดโคนต้นไม้รักษาโรครา และโรคเน่า รวมทั้งป้องกันแมลงมาวางไข่

อัตราส่วน ๑ : ๒๐๐ พ่นใบไม้รวมทั้งพื้นดินรอบ ๆ ต้นพืชทุก ๆ ๗ - ๑๕ วัน เพื่อขับไล่แมลงและป้องกันเชื้อรา และรดโคนต้นไม้เพื่อเร่งการเจริญเติบโต

อัตราส่วน ๑ : ๕๐๐ พ่นผลอ่อน หลังจากติดผลแล้ว ๑๕ วัน ช่วยขยายผลให้โตขึ้นและพ่นอีกครั้งก่อนเก็บเกี่ยว ๒๐ วัน เพื่อเพิ่มน้ำตาลในผลไม้

อัตราส่วน ๑ : ๑๐๐๐ เป็นสารจับใบ เนื่องจากสารเคมีสามารถออกฤทธิ์ได้ดีในสารละลายที่เป็นกรดอ่อน ๆ ช่วยเสริมประสิทธิภาพของสารเคมีทำให้สามารถลดการใช้สารเคมีมากกว่าครึ่งด้วย

(สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ วัลลำนนท์, วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒)

๒. นายวรพจน์ กุศลสงเคราะห์กุล

บ้านเลขที่ ๑๔/๑ หมู่ ๖ ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๖๑-๘๔๗๐

นายวรพจน์ กุศลสงเคราะห์กุล ได้ทำการเกษตรในระบบครอบครัว ในอดีตได้ทำสวนหมาก สวนพลู สวนผัก ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เกิดอุทกภัย ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายหมดสวน จึงได้ปรับวิถีทางการเกษตร ทำสวนพลูสลับกับสวนผัก ปรากฏว่าในช่วงหน้าแล้ง ผักประสบปัญหา จึงได้มาปลูกมะม่วงในพื้นที่ ๑๐ ไร่ แต่มะม่วงเป็นผลไม้ที่ต้องลงทุนเยอะได้รายได้ต่ปีต่ำ จึงหันมาเลี้ยงเป็ด ซึ่งการเลี้ยงเป็ด พ่อค้าบังคับให้ซื้ออาหารเป็ด จึงเปลี่ยนมาเลี้ยงสุกรแทน เมื่อพิจารณาแล้วสุกรมีต้นทุนสูง จึงเปลี่ยนมาปลูกมะพร้าว รวมทั้งไปเรียนเกษตรที่ศูนย์การพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยอาจารย์ที่สอนพูดว่า “ทำอะไรจึงจะมีรายได้รายวัน” จึงเป็นแรงผลักดันให้สนใจมาปลูกมะพร้าว ซึ่งลงมะพร้าว จำนวน ๑๐ ไร่ เป็นพันธุ์น้ำหอมบางคล้า โดยปลูกมะพร้าวให้ผลผลิตทั้งปี ทั้งนี้ในตำบลสาวชะโงกมีสภาพดินเป็นดินตะกอนแม่น้ำ รสชาติจึงหวานกว่าที่อื่น โดยระยะในการปลูกมะพร้าว ๖ เมตร (๕ x ๖ เมตร) ทั้งนี้ได้รับกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาการปลูกมะพร้าวจากคุณพ่อ ใช้วิธีการปลูกมะพร้าวแกงอยู่รอบนอก มะพร้าวน้ำหอมอยู่ด้านใน เพื่อเป็นการป้องกันลมเมื่อมีพายุมา มะพร้าวเป็นพืชต้องเสริมโคนต้นตลอดเวลา มีการบำรุงโดยใช้ปุ๋ยหมักจะทำให้รสชาติหวานและเนื้อแก่ช้า ปัจจุบันได้ปลูกมะพร้าวอยู่ ๘๐ ไร่ มะพร้าวมีอายุแค่ ๑๐ ปี จึงจะแซมต้นใหม่อยู่เสมอ สวนมะพร้าวลุงแดงได้ทำในระบบครอบครัว ได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศจากการนำมะพร้าวเข้าประกวดในงานที่กรมส่งเสริมทางการเกษตร และงานร้อยเรื่องราวมะพร้าวไทย จัดประกวด ณ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ นอกจากจะทำสวนมะพร้าวแล้วยังได้ปลูกมะม่วงและทำบ่อกุ้ง รวมทั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชชุมชน (มะพร้าว)

วิธีการดำเนินชีวิต

๑. ทำงานในระบบครอบครัวให้เกิดการพึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. คิดในการจัดการรายได้ โดยรายได้รายวันมาจากการปลูกมะพร้าว แปรรูปมะพร้าว รายได้ประจำปีมาจากการปลูกมะม่วง

การดำเนินงานในอนาคต

๑. การทำสวนมะพร้าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้เปิดสวนมะพร้าวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชม เรียนรู้วิธีการปลูกมะพร้าว การchim การจำหน่ายพันธุ์มะพร้าว เปิดในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์
๒. เปิดการท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงาน โดยจะเป็นวิทยากรถ่ายทอดประสบการณ์การปลูกมะพร้าว เป็นหลักสูตรให้ผู้สนใจได้เข้ามาเรียนรู้
๓. การแปรรูปผลิตภัณฑ์มะพร้าว ได้แก่ วุ้นมะพร้าว พุดดิ้ง น้ำนมมะพร้าว เป็นต้น

ประสบการณ์และรางวัล

เป็นคณะกรรมการ (ร่าง) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices) เรียกอ่อๆ ว่า GAP มะพร้าว

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าพระราชทานรางวัลยอดเยี่ยม ประเภทการประกวดมะพร้าวอ่อน จากศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ทรงดำรงพระอิสริยยศในขณะนั้น)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ รางวัลที่ ๑ การประกวดมะพร้าวอ่อนน้ำหอมหวาน ในงานมหกรรมเกษตร ๒๐๐๐ ณ ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ อิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ รางวัลชนะเลิศ การประกวดมะพร้าวอ่อนน้ำหอม ในงานศิลปาชีพบางไทร ครั้งที่ ๑๖ จากศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ทรงดำรงพระอิสริยยศในขณะนั้น)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ การประกวดมะพร้าวน้ำหอม งานร้อยเรื่องราวมะพร้าว ณ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รางวัลที่ ๑ การประกวดสถาบันเกษตรกร และเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด กิจกรรมเกษตรกรก้าวหน้าดีเด่น

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รางวัลที่ ๑ การประกวดมะพร้าวอ่อนน้ำหอมหวานในงานวันมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว ครั้งที่ ๓๘

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รางวัลที่ ๑ การประกวดมะพร้าวอ่อนน้ำหอมหวาน ในงานวันมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว ครั้งที่ ๓๙

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เหรียญทอง (รางวัลที่ ๓) ผู้ชนะการประกวดพืชสวนนานาชาติ ในงานมหกรรมพืชสวนโลก เฉลิมพระเกียรติราชพุทธกษ ๒๕๕๔

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รางวัลที่ ๓ การประกวดมะพร้าวพวงร้อย ในงานสัสมรพรณไม้เทิดไต้บรมราชินีนาถ มห้ศจรรย่มะพร้าว เฉลิมพระเกียรติ ณ สวนสมเด็จพะนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ (ทรงดำรงพระอิสริยยศ ในขณะนั้น) เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ การประกวดไอศกรีมผลไม้แปดริ้ว (ไอศกรีมกะทิมะพร้าว น้ำหอม) ในงานมหกรรมไอศกรีมแปดริ้ว ปี ๒๕๕๗

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รางวัลชนะเลิศการประกวดมะพร้าวอ่อนน้ำหอมหวาน ในงานวันมะม่วงและของดี เมืองแปดริ้ว ครั้งที่ ๔๕ ประจำปี ๒๕๕๘

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รางวัลที่ ๑ ประเภทมะพร้าวอ่อนน้ำหอมหวาน ในเทศกาลท่องเที่ยว มะม่วง อาหาร และ ของดีอำเภอบางคล้า ครั้งที่ ๑๗

(สัมภาษณ์ นายวรพจน์ กุศลสงเคราะห์กุล, วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒)

๓. นายชุมพล สัมฤทธิ์

บ้านเลขที่ ๗๘/๑ หมู่ ๖ ตำบลท่าทองกลาง อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๙-๑๐๗๗

นายชุมพล สัมฤทธิ์ ประกอบอาชีพการทำเกษตร เดิมบิดา มารดา ประกอบอาชีพการทำนา และได้สานต่อการทำนาจากบิดา โดยมีพื้นที่การทำนา จำนวน ๘๐ ไร่ และเลี้ยงปลา (ปลาเบญจพันธุ์) จำนวน ๘๐ ไร่ แต่เดิมมีการปลูกข้าวหอมมะลิ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เกิดอุทกภัยในอำเภอบางคล้า ทำให้พื้นที่ที่ทำนาประสบความเสียหาย ข้าวพันธุ์หอมมะลิจึงได้หมดไปและได้ปลูกข้าวพันธุ์ กข ๓๑ แทน ซึ่งข้าวพันธุ์ กข ๓๑ มีคุณสมบัติทนต่อโรค เหม็ดใหญ่ น้ำหนักดี ในบ่อเลี้ยงปลา ริมบ่อได้ปลูกกล้วย มะละกอ รวมทั้งปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเขียวเสวย เขียวใหญ่ ซึ่งนายชุมพล สัมฤทธิ์ ได้อาศัยภูมิปัญญาโดยเมื่อเลี้ยงปลาเสร็จจะหวางฟักบ่อปลา จะหวานข้าวเพื่อข้าวจะได้ปุยจากมูลปลา ทั้งนี้ได้นำผลผลิตไปขายที่ตลาดเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา (วันอังคาร วันศุกร์ และวันอาทิตย์)

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. มีหลักการบริหารจัดการน้ำ เพื่อทำการเกษตร
๒. มีการวางแผนในการเตรียมพื้นที่เพื่อรอการให้น้ำให้เกิดผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ปลูग्มะพร้าว น้ำหอม
๒. ขยายผลผลิต ภัณฑมะม่วง
๓. หาพันธุ์ข้าวหอมมะลิมาปลูกเหมือนเดิม เพื่ออนุรักษ์ของดีในอำเภอบางคล้า

ประสบการณ์ในการทำงานและรางวัล

- ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับการคัดเลือกเป็นกองทุนหมู่บ้านดีเด่น ระดับอำเภอ กองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองปรือ
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นผู้ประสานพลังแผ่นดินที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น ระดับอำเภอ สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอบางคล้า
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินอำเภอบางคล้า
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

(สัมภาษณ์ นายชุมพล สัมฤทธิ์, วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒)

*ភូមិប្បញ្ញាច្ច័យក្នុងក្រុងកម្ពុជា
ចំណោមទឹកដីប្រទេស*

ปราชญ์เกษตรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นางสาวรำเพย รอยรัตน์

อยู่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๔ ตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๐๒๖-๘๕๕๘

นางสาวรำเพย รอยรัตน์ ในอดีตครอบครัวได้ทำนา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ บ้านคลองสะแก หมู่ที่ ๔ ได้เกิดภัยแล้ง เนื่องจากพื้นที่ทำนาเป็นที่ดอน จึงเกิดการรวมกลุ่มกับชาวบ้านทำเกษตรผสมผสาน ใช้พื้นที่ของคุณแม่ทำเกษตรแบบผสมผสาน จำนวน ๒ ไร่ ในช่วงแรกปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีสมาชิกจำนวน ๑๐ คน ได้ปลูกมะม่วง มะขามป้อม มะกอก โดยจัดพื้นที่ปลูกพืช ดังนี้

ลือกที่ ๑ มะม่วงแก้วขมิ้น ขอบบ่อปลูกตะไคร้ มะละกอ

ลือกที่ ๒ มะขามป้อม ระหว่างต้นมะขามป้อมปลูกกล้วย ขายที่ติดขอบปลูกตะไคร้

ลือกที่ ๓ ปลูกมะกอกน้ำ เพื่อแปรรูปแช่อิ่ม

นอกจากนี้ยังได้ปลูก พ่าง น้ำเต้า ถั่วฝักยาว มะเขือเปราะ ตะไคร้ ทั้งนี้ นางสาวรำเพย รอยรัตน์ ยังได้ทำหน้าที่เป็นประธานชุมชน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทางอำเภอได้มีโครงการ ๙๑๐๑ จึงได้เชิญประชาชนในตำบลบางขนากประชุมทางอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจึงได้ให้งบประมาณสนับสนุน หมู่ที่ ๔ บ้านคลองสะแก รวมกลุ่มปลูกมะเขือเทศ โดยหมู่ที่ ๔ ได้ทำโรงเรือนปลูกมะเขือเทศ จำนวน ๑๐ โรง “ปลูกมะเขือเทศเซอริไรเมล็ด” ในการปลูกมะเขือเทศช่วงแรกไปเอาพันธุ์มาจากคุณสนั่น ที่ตำบลดอนเกาะกา ต่อมาจึงได้ศึกษาจากสื่อสังคมออนไลน์ในการปลูกมะเขือเทศ จึงได้ไปซื้อพันธุ์มะเขือเทศของเจียโตมาปลูกเอง เพื่อลดต้นทุนในการไปซื้อพันธุ์ของคุณสนั่นที่ตำบลดอนเกาะกา

ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดินได้มาแจกน้ำหมักชีวภาพในการบำรุงมะเขือเทศ การปลูกมะเขือเทศ ได้ปลูกแบบโรงเรือน ลงทุนโรงเรือนละ ๓ หมื่นบาท ปลูกมะเขือเทศแบบเพาะลงถุง ซึ่งมีข้อดีตรงที่ ถ้ามะเขือเทศต้นไหนเป็นราสามารถทิ้งได้และนำถุงมาปลูกใหม่ ปัจจุบันการปลูกมะเขือเทศ ปลูกอยู่ ๗ โรงเรือน อีก ๒ โรงเรือนปลูกผัก นอกจากนี้ยังทำเป็นวิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกอยู่จำนวน ๑๐ คน รวมทั้งได้มีการจำหน่ายมะเขือเทศทั้งสดและ

แปรรูปเป็นมะเขือเทศเชื่อมแห้ง

นอกจากนี้ยังเป็นที่ให้ประชาชนผู้สนใจได้มาอบรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยตั้งเป็น “ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” บ้านคลองสะแก หมู่ที่ ๔ ตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว รวมทั้งมีศูนย์ถ่ายทอดการพัฒนาเทคโนโลยีที่ดิน มีฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
๒. การทำขนมหวาน ขนมหม้อแกง ขนมชั้น
๓. การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่ชน ไก่พื้นบ้าน
๔. เพาะต้นไม้ ตোনกิง เสียบยอด

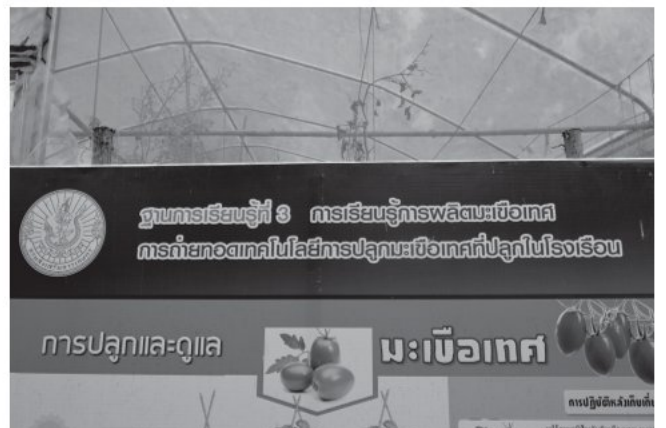

๕. ปลุกผัก

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ได้นำคุณพ่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) โดยแบ่งส่วนหนึ่งฝากธนาคาร ส่วนหนึ่งไว้ลงทุน ส่วนหนึ่งไว้กินไว้ใช้

๒. รู้จักความพอประมาณ

แนวคิดในอนาคต

อยากให้ทุกคนในหมู่บ้านไม่ใช่สารเคมีในการทำเกษตร หันมาใช้สารชีวภาพในการทำนา เพื่อลดต้นทุนการผลิต

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย “เรื่องอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาไทย เทิดไท้องค์ศิวิลคิลปิน” จากสมาคมสโมสรวัฒนธรรมหญิง ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัด สาขา “การจัดการสุขภาพชุมชน”

๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ บุคคลดีเด่น ด้านการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากชุมชนคุณธรรมบางนกนก บ้านหลักร้อยพัฒนา

(สัมภาษณ์ นางสาวรำเพย รอยรัตน์ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

๒. นายปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ

อยู่บ้านเลขที่ ๒๘/๑ หมู่ ๖ ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๒-๔๖๓-๖๑๔๑

นายปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ ได้ทำเกษตรในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ในอดีตได้ทำนาุ้ง และกลบนานุ้งมาทำนาข้าว และมาปลูกมะพร้าวน้ำหอม แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะมีหนุมารบกวนและทำลายมะพร้าว จึงเปลี่ยนมาทำนาข้าว โดยทำนาข้าวจำนวน ๙๒ ไร่ ได้แบ่งเป็นแปลงเมล็ดพันธุ์จำนวน ๓๕ ไร่ ส่งโรงสีจำนวน ๕๕ ไร่ ปลูกไว้บริโภคจำนวน ๒ ไร่ ได้ทำเมล็ดข้าวพันธุ์ชายสมชิก หลังจากการว่างทำนาได้ลงปลูกดอกดาวเรือง มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด ผักสลัด

ในการเรียนรู้ทางการเกษตร ได้เรียนรู้จากคนเก่งปราชญ์เกษตรผู้มีความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ได้นำพันธุ์ดาวเรือง ตราลิงหางยาว จากจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากดาวเรืองชนิดนี้ทนร้อน ทนโรค ดอกใหญ่ กลีบแน่น ก้านยาว การปลูกใช้ถาดหลุม ๒๐๐ หลุม ใส่ดินพีทมอส ใส่เสร็จเอากันถาดหลุมกดไป ๐.๕ เซนติเมตร เอาเมล็ดวางลงหลุมละเมล็ด ใส่ขุยมะพร้าวร้อนกลบเมล็ด รดน้ำให้ละอองเป็นฝอย รดช่วงแรกต้นอ่อนจะออกในวันที่ ๓ เมื่อครบ ๑๕ วัน แยกลงแปลง ปลูก ๑๕ วัน จึงเด็ดยอดดาวเรือง ต่อจากนั้น กลบต้น จะเป็นร่องโดยอัตโนมัติ จากนั้น ๖๐ วัน จึงตัดดอก ใส่ปุ๋ยทุก ๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ พักแปลงปลูก ๑ เดือน จึงมาปลูกใหม่ โดยไม่ใส่ปูนขาว ใช้หัวน้ำไตรโครเดอร์มา ในการปราบเชื้อรา ทั้งนี้ได้มีการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำหมักชีวภาพสมาชิกกลุ่ม ๙ ราย นอกจากนี้ นายปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ ได้ใช้ที่บ้านเป็นที่ทำการศูนย์ปราบศัตรูพืชชุมชนแปลงเรียนรู้การลดต้นทุนในนาข้าว เป็นโรงเรียนเกษตรกร เป็นสถานที่ฝึกอบรมเกษตรกรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการปลูกดอกดาวเรืองนอกจากจะตัดดอกขายแล้วยังได้นำดอกดาวเรืองมาร้อยมาลัยส่งในตลาดช่วงวันพระ และเทศกาลสำคัญทางศาสนา

หลักในการดำเนินชีวิต

การวิเคราะห์พันธุ์ข้าว โดยปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล ช่วงหน้าฝน ปลูกพันธุ์ข้าวหอมปทุม ลักษณะเด่น น้ำหนักดี รวงใหญ่ ราคาดี กข ๕๗ ลักษณะเด่น แผลงเมล็ดพันธุ์ไม่ต้องใช้สารเคมี ต้นใหญ่ กข ๓๑ ปลูกในฤดู กึ่งฝนกึ่งหนาว

แนวคิดในอนาคต

อยากให้มีโรงสีในชุมชน

รางวัลและผลงาน

๑. ได้รับคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับศูนย์ ประจำปี ๒๕๖๒ อาชีพทำนา
๒. รางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำนา ชนะเลิศระดับศูนย์ ประจำปี ๒๕๖๒ (ศูนย์วิจัยข้าวฉะเชิงเทรา)

(สัมภาษณ์ นายปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

๓. นางสุนีย์ ยงสวัสดิ์

อยู่บ้านเลขที่ ๘/๑ หมู่ ๑๑ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๑-๔๐๗-๒๙๘๑

นางสุนีย์ ยงสวัสดิ์ มีภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดกาญจนบุรี ได้เริ่มปลูกฟักข้าวเป็นครั้งแรก เนื่องจากไปเดินตลาดในอำเภอมะเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา เห็นฟักข้าว ราคา กิโลกรัมละ ๕๐ บาท จึงมีความคิดอยากปลูก โดยได้นำฟักข้าวมาปลูกที่บ้านและเมื่อฟักข้าวออกผลผลิต จึงได้มาแปรรูปเป็นน้ำฟักข้าว ในอดีตผู้บริโภคนิยมน้ำฟักข้าว แต่ปัจจุบันมีผู้ผลิตน้ำผลไม้เยอะจึงทำให้คนบริโภคลดลง นอกจากการปลูกฟักข้าวแล้วยังได้ปลูกผักอื่นๆ ได้แก่ ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักสลัด รวมทั้งปลูกดอกบัว ดอกดาวเรือง นำไปจำหน่ายในวันพระ การปลูกผักได้ปลูกผักในโรงเรือน โดยได้พันธุ์ผักมาจากอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นายอนุกุล ตั้งคณานุกุลชัย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ให้การสนับสนุนผักเบอร์ ๘ (ปลอดสารพิษ) โดยหมู่ที่ ๑๑ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นตำบลแรกของอำเภอที่ทำผักปลอดสารพิษ

ทั้งนี้ นางสุนีย์ ยงสวัสดิ์ ได้รับความรู้เรื่องการปลูกผักจากเกษตรอำเภอ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และได้เรียนรู้การแปรรูปผักข้าวจากปราชญ์เกษตร และได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดให้กับนักเรียนนอกโรงเรียน (กศน.) และโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

ปัจจุบันในหมู่ที่ ๑๑ ได้มีการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง มีสมาชิก ๑๓ ครอบครัว โดยกลุ่มสมาชิกมีการปลูกผักข้าวบ้านละ ๕ ต้น ได้นำผลผลิตมาทำเป็นน้ำผักข้าว ซึ่งผักข้าวมีประโยชน์และสรรพคุณดังนี้

๑. ราก นำมาทำยาสระผม
๒. ใบ นำมาทำน้ำยาล้างจาน
๓. ผล นำมาทำเป็นอาหาร
๔. เยื่อหุ้มผักข้าว นำมาทำเป็นเครื่องสำอาง ทำสบู่

ทั้งนี้ ในการทำน้ำผักข้าวในกลุ่มได้ใส่สารเสริมลงไป เพื่อให้รสชาติอร่อย นอกจากนี้ได้มีฐานเรียนรู้ศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑. ฐานแปลงผัก
๒. ฐานทำปุ๋ยหมัก
๓. ฐานเลี้ยงไส้เดือน
๔. ฐานฝึกอาชีพ ได้แก่ ทำสบู่ น้ำยาล้างจาน ทำอาหาร

โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ศึกษาการทำเกษตรจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) มองสิ่งรอบข้างให้เกิดประโยชน์ ทำให้ชาวบ้านอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเอง

๒. ผู้นำต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกบ้าน สร้างความสามัคคีในชุมชน

แนวคิดในอนาคต

๑. อยากให้คนในชุมชนปลูกผักไว้รับประทานเอง จะทำให้มีผักไว้รับประทาน ส่งผลดีต่อสุขภาพ และทำให้มีผักรับประทานได้ตลอดปี
๒. จัดตลาดนัดในหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมรายได้ การท่องเที่ยวในชุมชน
๓. มีการประกวดอาหารที่ทำจากกล้วย โดยมีกองทุนพัฒนาสตรี ของสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มาสนับสนุน
๔. หากิจกรรมมาจัดในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

(สัมภาษณ์ นางสุนีย์ ยงสวัสดิ์ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

ກູ້ມີປຶ້ມດ້ານເກຊຕຣກຣຣມ
ຈຳເກດບາດປະກດ

ปราชญ์เกษตรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑ นายสุทัศน์ สิม่า

อยู่บ้านเลขที่ ๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๘๓-๗๓๐๑

นายสุทัศน์ สิม่า ได้ประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่ ๒๐ ไร่ โดยคุณพ่อ คุณแม่ เป็นคนถ่ายทอดความรู้ให้ โดยทำนาเมื่อน้ำเค็มลดและน้ำจืดไหลเข้ามา หลังทำนาเสร็จน้ำเค็มเข้ามาพоди จึงได้เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลาและเลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งเกษตรตำบลเขาหินได้แนะนำการทำเมล็ดพันธุ์ และได้ติดต่อศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรีในการเอาเมล็ดพันธุ์ข้าวมาให้ โดยมีสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ๓๘ ราย กลุ่มแปลงใหญ่มีพื้นที่ ๘๐๑ ไร่ กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ๑,๒๘๐ ไร่ โดยเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้แก่ “เมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี ๑” จุดเด่น คือ ข้าวนุ่ม กลิ่นหอม เมล็ดใหญ่ และยาว จะอยู่ในพื้นที่ดินเค็ม นอกจากนี้ ปัจจัยที่ทำให้เมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นที่ต้องการของตลาดและผลิตได้มากที่สุดของอำเภอบางปะกง เนื่องจากไม่มีข้าวปน (ไม่มีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่น ไม่มีเมล็ดหญ้าปน) ทำนาเพียงครั้งเดียว ทั้งนี้ ในการรวมเมล็ดพันธุ์ที่ไปรับมาจากศูนย์วิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรี จะแบ่งเป็น ๒ โซน คือ ๑) ที่บ้านนายสุทัศน์ ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน และให้สมาชิกกลุ่มมารับเมล็ดพันธุ์ไปผลิต

นายสุทัศน์ สิม่า ได้เรียนรู้การทำนา โดยสังเกตจากธรรมชาติ เนื่องจากในตำบลเขาหินพื้นที่เป็นน้ำเค็ม พอน้ำจืดมาจะถ่านน้ำเข้า - ออก ประมาณ ๗ - ๘ ครั้ง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการสังเกตจากหน่อต้นลำพู ถ่านน้ำจืดมาหน่อลำพูจะขาว ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ได้จากการถ่ายทอดจากปู่ ย่า ตา ยาย เป็นการอาศัยและพึ่งพาจากธรรมชาติในการทำเกษตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มาจดทะเบียนแปลงใหญ่ โดยมีศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์วิจัยข้าว จังหวัดชลบุรี มาเป็นที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ทางศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดชลบุรี จะมาตรวจเยี่ยมอาทิตย์ละ ๑ วัน หลังจากที่ทำหว่านข้าวแล้ว เมื่อเมล็ดพันธุ์ข้าวออกผลผลิตจะมีตลาดรองรับ มีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรีจะมารับ เมล็ดพันธุ์

วิธีการทำเมล็ดพันธุ์ข้าว

๑. แขน้ำ ๑ คืบ
๒. หุ้ม ๑ คืบ
๓. ใช้เครื่องฟั่นหว่านข้าว
๔. หว่านข้าว ไร่ละ ๒ ถัง
๕. ฉีดยาคุมหญ้า (ถ้าไม่มีแมลงรบกวนจะไม่ฉีดยา)

๖. ใช้ระยะเวลาการทำเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔ เดือน ทั้งนี้นายสุทัศน์ สิม่า ยังได้ใช้พื้นที่บ้านเป็นศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (เครือข่าย) ที่ทำการกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การนำเมล็ดพันธุ์ข้าว และการเกษตร กับเกษตรกรในตำบลและในอำเภอบางปะกง อีกด้วย

หลักการดำเนินชีวิต

๑. มีราคาตลาดเป็นแรงจูงใจในการผลิตทางการเกษตร
๒. เมล็ดพันธุ์ข้าวจะไม่มีข้าวอื่นปนและมีการดูแลเมล็ดพันธุ์ตลอดเวลา
๓. ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์วิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรี
๔. การทำนาต้องมีความขยันอดทน อย่าขี้เกียจ

หลักในการดำเนินงานในอนาคต

๑. ปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ดีขึ้น
๒. ลดต้นทุนในการทำการเกษตร

(สัมภาษณ์ นายสุทัศน์ สิวา วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ๒๕๖๒)

๒. นายทวี ยืนยง

อยู่บ้านเลขที่ ๔๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองจอก อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๑-๙๔๕-๕๙๗๗, ๐๖๒-๕๙๕-๔๐๕๓

นายทวี ยืนยง เดิมครอบครัวประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่ ๓๐ ไร่ เมื่อเยาว์วัยเรียนที่โรงเรียนวัดสุขาราม (สามแยก) เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ก็ไม่ได้เรียนต่อ เพราะเรียนไม่ค่อยเก่ง จึงช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพทำนา สมัยก่อนไถนาจะใช้ควายไถ เมื่อเสร็จจากการทำนาก็ออกไปรับจ้าง ได้รายได้วันละ ๑๕-๑๖ บาท ต่อมาได้มีรถไถเดินตาม ที่บ้านก็ได้ซื้อเอามาและออกตักแรงกัน สมัยก่อนทำนาได้ครั้งเดียว เมื่อถึงหน้าแล้ง ยามว่างก็ออกไปรับจ้างขุดดินตามร่องสวนและท้องร่อง เพื่อหารายได้มาใช้สอยโดยไม่ต้องมารบกวนเงินจากบิดามารดา ต่อมาเมื่อพี่สาวได้แต่งงานก็ได้พี่เขยมาช่วยทำนา บิดามารดาก็ให้ไปอยู่กับคุณตาที่จังหวัดระยอง เพื่อไปหาความรู้ในการซ่อมเครื่องยนต์ แต่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ หลังจากนั้นคุณตาได้พาไปฝากให้ทำงานอยู่ที่ร้านรับวางเครื่องเรือต่งเก ทั้งนี้จึงได้ประสบการณ์ในการเชื่อมเหล็ก และได้รับความไว้วางใจ เจ้าของร้านจึงได้ทดลองให้กลึงเหล็ก ซึ่งนายทวี ยืนยง สามารถกลึงเหล็กได้เป็นอย่างดี โดยอยู่ฝึกงานได้ประมาณ ๒ ปี แต่ไม่ได้รับเงินเดือน ทำให้ได้รับความรู้ในการกลึงเหล็กและได้นำความรู้และประสบการณ์กลับมาใช้ที่บ้าน ทั้งนี้เจ้าของร้านได้ให้เงินติดตัวมา ๗๐๐ บาท หลังจากกลับมาอยู่บ้านไม่กี่เดือนก็ได้บวชที่วัดสุขาราม (สามแยก)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้ศึกษาพระธรรมวินัยอยู่ ๕ พรรษา พรรษาที่ ๘ สอบได้นักธรรมเอก และต่อมาได้รับตำแหน่งเป็นพระใบฎีกา หลังจากลาสิกขาบทปี ๒๕๒๓ ต่อมาก็ได้แต่งงาน ประกอบอาชีพรับซ่อมรถไถนาเดินตาม และท่อสูบน้ำ ตัดแปลงเครื่องมือทางการเกษตรทั่วไป จึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต่อมาในปี ๒๕๒๘ ได้รับเป็นตัวแทนจากเกษตรอำเภอไปแข่งขันรถไถนาเดินตาม ในงานวันเกษตรแห่งชาติ ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้รับรางวัลชมเชยและใบประกาศ ปีต่อมาก็ได้ไปแข่งขันรถไถนาเดินตามที่อำเภอแปลงยาว ได้รับรางวัลที่ ๒ กรมส่งเสริมวิชาการเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการประกวดแข่งขันการซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๔ ได้รับรางวัลชมเชยพร้อมใบประกาศและถ้วยรางวัล ต่อมาเครื่องมือทางการเกษตรได้มีการพัฒนาเป็นเครื่องนวดข้าว และได้รับจ้างซ่อมเครื่องนวดข้าว จนสามารถประกอบเครื่องนวดข้าวได้ จึงไปรับจ้างถึงจังหวัดสุรินทร์ การพัฒนาเครื่องมือเกษตรของนายทวี ยืนยง ไม่หยุดอยู่แค่เครื่องนวดข้าว

ต่อมาได้มีรถเกี่ยวข้าวออกมาใหม่ นายทวี ยืนยง จึงได้รับซ่อมเครื่องเกี่ยวข้าวจนสามารถประกอบรถเกี่ยวข้าวได้ จึงสามารถพัฒนาฝีมือตนเองและนำไปประกอบเครื่องเกี่ยวข้าวเองได้ถึง ๔ คัน โดยได้ออกรับจ้างเกี่ยวข้าวไปทั่วหลายจังหวัด เช่น จังหวัดพิจิตร จังหวัดขอนแก่น ไปไกลสุดถึงอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ในปี ๒๕๔๗ ได้รับตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจอก ในปี ๒๕๕๓ ได้รับตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลผู้ใหญ่บ้านดีเด่น อยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านขอใช้งบประมาณตำบลละห้าล้านอย่างคุ้มค่าที่สุด ได้สร้างโดมและเตล่านกีฬาให้กับโรงเรียนวัดสุขาราม (สามแยก) อย่างสมบูรณ์แบบที่สุดในระดับอำเภอ ปัจจุบันเลิกอาชีพซ่อมรถไถ รถเกี่ยวข้าว และประกอบอาชีพทำนาอยู่ ๑๗๐ ไร่

ในการทำนา นายทวี ยืนยง ได้จุดประกายความคิดจากการที่ได้ขับรถไปรับภรรยาที่สถานีอนามัยพิมพา เพื่อจะไปตลาดคลองสวน ๑๐๐ ปี โดยได้ขับรถผ่านหมู่ ๓ หมู่ ๔ ตำบลพิมพา มองเห็นที่นารกร้างว่างเปล่า หลังจากนั้นจึงได้เช่าพื้นที่ว่างเปล่าสำหรับทำนา จำนวน ๔๔ ไร่ ๆ ละ ๖๐๐ บาท ต่อมาได้ขอเช่าพื้นที่ดินเพิ่มเติมอีก ๔๔ ไร่ ๆ ละ ๖๐๐ บาทเช่นกัน และได้เช่าเพิ่มขึ้นอีก ๖ แปลง จำนวน ๑๗๑ ไร่ รวมพื้นที่ดินทั้งสิ้น ๒๕๙ ไร่ ต่อมาเจ้าของที่ดินได้ขายที่ดินไปบางส่วน จึงทำให้ปัจจุบันเหลือพื้นที่ทำนาอยู่ ๑๗๐ ไร่

การทำนามีอุปสรรค เช่น น้ำท่วม น้ำแล้ง มีวัชพืช และอีกหลาย ๆ อย่าง จึงทำให้ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพันธุ์ข้าว รวมทั้งต้องศึกษาพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตมากและต้านทานโรค ปัจจุบันได้ปลูกข้าวพันธุ์สุพรรณ ๙๐ กข ๔๗ กข ๔๙ และพันธุ์พิษณุโลก

นายทวี ยืนยง ได้เกิดประกายที่อยากมาประกอบอาชีพทำนา โดยได้วิ่งรถออกไปตลาดคลองสวนกับภรรยา เห็นทุ่งข้าวมีผลผลิตสวยงาม จึงอยากทำนา โดยได้เช่าที่ดินอยู่ ๔๐ ไร่ โดยได้ลงพันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี ๙๐ โดยมีจุดเด่น ปลูกง่าย ไม่ค่อยเปลืองปุ๋ย ปัจจุบันเช่าที่ดินทำนาอยู่ ๑๗๐ ไร่

แปลงที่ ๑ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑๒๐ ไร่

แปลงที่ ๒ หมู่ที่ ๒ จำนวน ๒๖ ไร่

แปลงที่ ๓ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒๔ ไร่

และได้ปลูกข้าวพันธุ์ “พิษณุโลก และ กข ๔๙” โดยได้ประสบการณ์การทำนาจากการหาความรู้ สอบถามจากคนที่มีประสบการณ์ และได้ความรู้จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) นอกจากนี้ยังมีเทคนิคในการทำนา ด้วยวิธี “หมักที่” โถกลบ ไม่รีบร้อน ทำให้ข้าวงาม ไม่เปลืองปุ๋ย รวมทั้งปี ๒๕๖๒ ได้จัดงานสาธิตและโยนกกล้าข้าวของอำเภอบางปะกง

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. พออยู่ พอกิน
๒. ต้องศึกษา คติวิเคราะห์ในการประกอบอาชีพ
๓. หาข้อผิดพลาดและหาแนวทางแก้ไขปัญหา
๔. ทำอาชีพที่ทำอยู่เดิม และปลูกต้นไม้เพิ่ม เพื่อสนับสนุนโครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

ถวายในหลวง

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. การทำนาโดยตั้งใจทำนาให้ดีขึ้น
๒. การทำบัญชีครัวเรือน
๓. หาวิธีการลดต้นทุนทางการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
๔. มีการตรวจดิน

รางวัลและผลงาน

๑. ผู้ใหญ่บ้านดีเด่นระดับอำเภอ
๒. รางวัลที่ ๒ แข่งไถนา (รถไถแบบเดินตาม) ที่อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. รางวัลชมเชย แข่งซ่อมเครื่องที่บางแสน จังหวัดชลบุรี
๔. รางวัลชมเชย แข่งขันซ่อมเครื่องยนต์เล็กในไร่นาเกษตร วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ณ สำนักเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา สนับสนุนโดย บริษัท ยันมาร์ เอสพี จำกัด

(สัมภาษณ์ นายทวี ยืนยง วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

๓. นายสุรพล ยังมากนาม

อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๗/๕ หมู่ที่ ๘ หมู่บ้านคลองขุดใหม่ ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๙๙-๑๕๒-๑๕๖๓

นายสุรพล ยังมากนาม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ทำประมงผสมผสาน โดยในอดีตคุณพ่อประกอบอาชีพการทำนา และคุณพ่อเป็นคนพัฒนาเอาปลาสดมาเลี้ยงเป็นคนแรกของตำบล แต่การเลี้ยงปลาสดมีข้อจำกัด คือ ต้องเลี้ยงระยะเวลา ๘ เดือน ซึ่งไม่ทันกับน้ำเค็มที่เข้ามา ก่อนจึงประสบปัญหาเรื่องน้ำจืด นายสุรพล ยังมากนาม จึงมาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ แต่การเลี้ยงกุ้งกุลาดำมีโรคเยอะ จึงขอแบ่งบ่อเลี้ยงปลาสดของคุณพ่อมาเลี้ยงปลากระพงขาวและปลานิล โดยมีความคิดว่าปลากระพงจะมีการพัฒนาอย่างไร ซึ่งได้เอาปลากระพงมาเลี้ยงในน้ำจืดเป็นคนแรกที่ ๗ ของประเทศไทย ทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลสองคลองเป็นดินเค็ม จึงทำให้เนื้อปลากระพงมีรสชาติอร่อยกว่าที่อื่น นายสุรพล ยังมากนาม ได้เลี้ยงปลากระพงแบบอนุบาล โดยได้ส่งในตลาดทั่วไปและส่งประเทศมาเลเซีย รวมทั้งได้เลี้ยงปลากระพงขาวใหญ่หรือปลาไซส์ ซึ่งได้รับเทคนิคการเลี้ยงปลากระพงจากประสบการณ์การเลี้ยงปลาที่ได้รับการถ่ายทอดจากคุณพ่อ และประสบการณ์ของผู้เลี้ยงปลาที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันควบคู่กับนักวิชาการการเกษตรและประมงอำเภอมาร่วมกันให้ความรู้ทำให้เกิดการบูรณาการในการเลี้ยงปลากระพงขาว

ขั้นตอนการเลี้ยงปลาอนุบาล

๑. การเตรียมบ่อ ขนาด ๑ ไร่ น้ำลึกประมาณ ๑ เมตร x ๑๒๐ เมตร
๒. เปิดบ่อ
๓. หว่านปูนมาร์ล (ปูนขาวปรับสภาพดิน) ขึ้นอยู่กับสภาพดินโดยค่า PH ของพื้นที่ตำบลสองคลอง จะคงที่
๔. เมื่อบ่อพร้อมในการเลี้ยงปลากันขิปี คือ ผ้ำตาข่ายสีเขียว (อวนน้ำ) เพื่อกระชับพื้นที่ให้แคบลง เพื่อจะทำให้ปลากินอาหารได้เร็ว
๕. ในบ่อเลี้ยงปลากะพง แบ่งเป็น ๓ ล็อก (ใหญ่ กลาง เล็ก)
๖. ใส่ลูกปลาประมาณ ๕๐,๐๐๐ – ๘๐,๐๐๐ ตัว
๗. ให้อาหารเม็ด จนกระทั่งปลาเริ่มอายุครบ ๑ เดือน เมื่อปลาเริ่มขนาด ๓ นิ้ว – ๔ นิ้ว ก็จะนำไปขาย ถ้าปลาเริ่มขนาดเล็กเกินไป ตลาดที่รับซื้อจะไม่เอา ก็จะเอากลับมาเลี้ยงต่ออีก ๑๕ วัน

ขั้นตอนการเลี้ยงปลากะพง (ใหญ่) หรือปลาไซส์

๑. ใช้ปลาที่มีอายุ ๑ เดือน คัดเบอร์ ๔ - ๕ นิ้ว บ่อจำนวน ๓ ไร่ ปล่อยปลากะพง ๑๐,๐๐๐ – ๑๒,๐๐๐ ตัว โดยเลี้ยงปลากะพงให้มีอายุ ๖ เดือน
๒. ให้อาหารปลาเม็ดเดียวเป็นอาหารเม็ดสำเร็จรูป

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. มีความขยัน อดทน ต่อสู้
๒. ใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์
๓. การเลี้ยงปลากะพงอาศัยประสบการณ์ อาศัยเกษตรกรในชุมชน ประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ปลากะพงเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย ถ้าราคาปลาอยู่ในราคา ๑๒๐ - ๑๓๐ บาท เกษตรกรอยู่ได้ ซึ่งปัจจุบันราคาปลากะพงตกต่ำ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่ดี
๒. การนำปลากะพงมาแปรรูป
๓. พัฒนาตลาดน้ำสองคลอง ณ วัดสองคลอง เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายสร้างรายได้และการท่องเที่ยวในชุมชน

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ระดับจังหวัด โครงการคัดเลือกหมู่บ้านดีเด่น (บ้านสวยเมืองสุข)
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้นำกลุ่มองค์กรในงานพัฒนาชุมชนดีเด่น ตามโครงการ “ยกย่องคนดีเป็นศักดิ์ศรีพัฒนาชุมชน”
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ระดับเขต ตามโครงการคัดเลือกหมู่บ้านดีเด่น (บ้านสวยเมืองสุข)
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม
๕. ดำรงตำแหน่ง สภาเกษตรกรตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
๖. เป็นวิทยากรถ่ายทอดการเลี้ยง “ปลานิลหมัน” กับ “กุ้งขาว” บ่อเดียวกัน ให้แก่นักเรียน นักศึกษา

(สัมภาษณ์ นายสุรพล ยิ่งมกานาม วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒)

*ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
อำเภอบ้านโพธิ์*

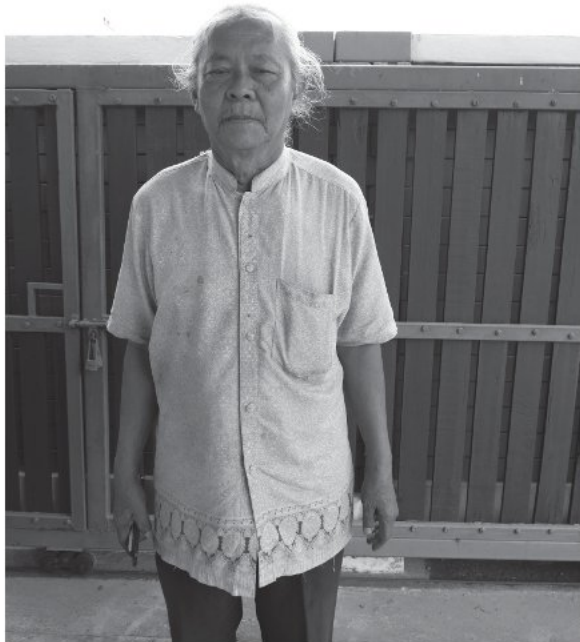

ปราชญ์เกษตรอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายขวัญชัย รักษาพันธ์ (ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน)

บ้านเลขที่ ๘๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๗๙-๓๑๙๓

นายขวัญชัย รักษาพันธ์ มีความชำนาญเรื่องข้าว การปลูกข้าวปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำอาหารสัตว์สูตรประหยัด เครื่องมือเกษตรต่าง ๆ การตรวจสภาพดินและน้ำ และให้ความรู้เรื่องสมุนไพร

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เริ่มก่อตั้งศูนย์เรียนรู้ปราชญ์เกษตรพอเพียงเทพราช บนพื้นที่ ๔๐ ไร่ ทำเกษตรผสมผสาน เลี้ยงปลานิล กุ้งขาว ปลูกพืชผัก เห็ด เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

ให้นำความรู้ไปเปลี่ยนจากเกษตรที่ใช้สารเคมีไปเป็นเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความรู้เรื่อง การปลูกข้าวตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลดต้นทุน ทำปัจจัยการผลิตเอง การปลูกพืชตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่และการนำความรู้สมุนไพรไปใช้ดูแลสุขภาพแบบพอเพียง

การทำนาบก (ทำนาบนพื้นที่ไม่ใช้ท้องนา) มีกระบวนการดังนี้

ใช้พลาสติกรอง ปรุงดินและวัดค่าของดินในการปลูกข้าว ปรับดินให้เหมาะในการปลูกข้าว ใน ๑ ปี สามารถปลูกข้าวได้ ๕ ครั้ง ใช้ข้าว กข ๔๓ ซึ่งเป็นข้าวที่มีटरชนน้ำตาลต่ำ รับประทานแล้วไม่อ้วน อายุต้นข้าว ๙๕ วัน สามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล โดยตกกล้า ๒๒ วัน นำไปปักดำในนาบก ๗๓ วัน เก็บเกี่ยวและปักดำครั้งที่ ๒ ในวันเดียวกัน ทั้งนี้ปลูกคนละ ๑๕ ตารางวา หรือ ๖๐ ตารางเมตร จะมีข้าวกล้องกินได้ ๑ ปีต่อคน ซึ่งข้าวที่ปลูกในนาบก ทำนาในระบบอินทรีย์ ทำให้ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค สามารถนำผลผลิตมาทำนํ้านมข้าวยาคุหรือนํ้าข้าวกล้องหรือนํ้าเขียวใบข้าวหรือชาใบข้าว การทำนาบกจึงเป็นการใช้ที่ว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นที่เรียนเรื่องการนาด้วย

การทำนํานมข้าวยาคุ

ยาคุ มีรากศัพท์จากภาษาบาลี ยาคุ แปลว่า ข้าวต้ม สมัยพุทธกาล นำข้าวยาคุและธัญพืชมาแช่จนเปลือกอ่อนตัวลงแล้วเคี่ยวให้เหลือครึ่งเดียว มีเรื่องเล่าว่า

“...มีพราหมณ์ผู้หนึ่งหุงข้าวยาคุและนำขนมมาถวายพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงถึงอานิสงส์เรื่องยาคุไว้ในปัญญาจนินาตอังคตตรนิกาย ดังนี้

๑. อายุยืน ๒. ผิวพรรณผ่องใส ๓. มีความสุข ไม่เครียด ๔. มีพลังในการทำงาน ๕. มีความคิดกว้างขวาง ปฏิภาณดี ๖. บรรเทาความกระหาย ๗. บรรเทาความหิว ๘. เดินคล่องไม่เป็นอัมพาต ๙. ล้างลำไส้ ๑๐. ช่วยย่อยอาหาร...” พระพุทธเจ้าสั่งว่า ยาคุ เป็นเภสัชชั้นนอกเวลาได้ ใครอยากได้อานิสงส์ ๑๐ ข้อข้างต้น จงทำยาคุถวายพระ”

วิธีทำข้าวยาคุ

๑. ข้าวพันธุ์ที่นำมาทำนํานมข้าวยาคุ เป็นพันธุ์ข้าวพันธุ์ใดก็ได้ และใส่ใบพญาข้าวเหนียวดำกัญญา ต้องปลูกข้าวในระบบอินทรีย์ เพราะรับประทานแล้วให้ผลเป็นยาอายุวัฒนะและเพิ่มภูมิคุ้มกันโรคในร่างกาย

๒. ใช้ต้นข้าวที่ออกรวงแล้วยังไม่แก่จัด (อีกประมาณ ๑๐ วัน จึงจะเก็บเกี่ยว) เลยระยะข้าวที่เป็นนํานมไปแล้ว หมายถึงว่า เอามือบีบเมล็ดข้าวไม่เป็นนํานมคือเมล็ดข้าวมีความแข็งแล้วแต่ไม่แก่จัด หลังระยะข้าวเป็นนํานมไปแล้ว

๓. เอาใบรวงอ่อนที่มีสีเขียวและต้นมาปั่น

๔. ใส่น้ำต้งไฟและใส่น้ำตาลหรือหญ้าหวาน

๕. นำมาใส่ขวดและนำไปถวายพระก่อน

การทำน้ำพริกปลานิลสมุนไพรรสรังผล

เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุข ไม่อนุญาตให้ชาวบ้านทำยาสมุนไพรขาย การตั้งโรงงานผลิตยาสมุนไพรก็ยากลำบาก กฎหมายกำหนดให้มีประตุ ๒๕ ประตุ ทางศูนย์เรียนรู้ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเทพราช จึงกำหนดว่าเราควรทำสมุนไพรมาปรุงเป็นอาหาร โดยได้คิดทำน้ำพริกปลานิลสมุนไพรรสรังผล (มะขามป้อม สมอไทย สมอพิเภก) มาใส่น้ำพริก ร่างกายจะได้มีภูมิคุ้มกันและไม่ทำให้รสชาติของน้ำพริกเปลี่ยนไป และรับประทานแล้วทำให้บำรุงร่างกายบำรุงธาตุ ๔ ส่งผลดีต่อสุขภาพ

วิธีการทำน้ำพริกปลานิลสมุนไพรรสรังผล

๑. พริกเม็ดใหญ่ชนิดไม่เผ็ด	๑	กิโลกรัม	(คั่วแล้วปั่นบดให้ละเอียด)
๒. หัวหอมแดงสด	๑	กิโลกรัม	(ทอดแล้วปั่นบดให้ละเอียด)
๓. หัวกระเทียม	๑	กิโลกรัม	(ทอดแล้วปั่นบดให้ละเอียด)
๔. มะพร้าวขูดคั่ว	๒	ขีด	(คั่วแล้วปั่นบดให้ละเอียด)
๕. น้ำมะขามเปียก	๑	ขีด	
๖. เกลือบด	๑	ช้อนกาแฟ	(บดให้ละเอียด)
๗. น้ำตาลทราย	๓	ช้อนโต๊ะ	(บดให้ละเอียด)
๘. ปูรสรังผลเปรี้ยวเพิ่มเติมได้ (ด้วยมะนาว)			
๙. ผงสมุนไพร	๕	กรัม	
๑๐. ผสม ข้อ ๑ - ๙ แล้วบรรจุใส่ภาชนะปิดสนิท			

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. เดินตามมรรคของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)
๒. ทำอะไรพอประมาณ ไม่มากไปไม่น้อยไป
๓. นำความรู้กระบวนการคิดมาสู่การกระทำให้ชุมชนให้มากที่สุด
๔. พยายามเผยแพร่ความรู้ให้ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติ
๕. หมั่นทำความดี ทำบุญด้วยใจเพื่อเป็นเสบียงสู่ภพภพหน้า

แนวคิดในอนาคต

แปรรูปสมุนไพรเทพราชให้มีผลิตภัณฑ์เป็นของชุมชน เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพดีของคนในชุมชน

รางวัลเชิดชูเกียรติและประสบการณ์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ รางวัลคนดีศรีสังคม จากศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ประธานโครงการคนดีศรีสังคม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รางวัลเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด จากมูลนิธิรักบ้านเกิด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับโล่รางวัลและเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม ด้านผู้ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รางวัลปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง จาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านการเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ฉะเชิงเทราดีเด่น ด้านการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข วิทยาการโครงการจิตอาสา ๙๐๔ รุ่น ๒ และรุ่น ๓

(สัมภาษณ์ นายขวัญชัย รักษาพันธ์, วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒)

๒. นายอุดม ขจรฤทธิ์

บ้านเลขที่ ๓ หมู่ ๔ ตำบลท่าพลับ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๘๘๙-๘๙๑๓

นายอุดม ขจรฤทธิ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ – พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้เป็นครูสอนโรงเรียนวัดสามกอ และไปเป็นผู้บริหารโรงเรียนหนองหน้าบ้าน ปัจจุบันเป็นการศึกษาพิเศษ ต่อจากนั้น ได้ย้ายไปสอนโรงเรียนวัดสนามจันทร์ และได้ย้ายไปช่วยราชการทำงานหมวดการศึกษา ที่ว่าการอำเภอบ้านโพธิ์ และได้ย้ายไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านคลองยายดำ ตำบลบางช้อน และไปเป็นอาจารย์ใหญ่วัดสามกอ ต่อจากนั้นเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดดอนสนนท จนเกษียณอายุราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒

หลังจากเกษียณอายุราชการเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หยุดพักการทำงานเพื่อพักผ่อน ๒ ปี ต่อจากนั้นได้ไปประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ โดยเช่าบ่อเลี้ยงประมาณ ๘ ไร่ ที่ตำบลแหลมประดู่ ได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง ราคามีขึ้นมีลง ประกอบกับมีโรคระบาดอยู่เสมอ จึงตัดสินใจเลิกเลี้ยง กลับไปอยู่บ้าน ประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกผักแบบไฮโดรโปนิคส์ เลี้ยงปลาในบ่อปูนซีเมนต์ เลี้ยงไก่ ๓ สายพันธุ์ (ไก่พื้นเมือง) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้สนใจนำไปปฏิบัติในครอบครัวของตนเอง ระหว่างนี้ได้มีความสนใจในเรื่องเกษตรด้านต่าง ๆ มากขึ้น จึงค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยการสมัครเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภาคการเกษตร หลายสิบครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้จัดตั้งศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมวิชาการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรที่สนใจทั่วไป และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรชุมชนพอเพียงบ้านท่าพลับ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจทั่วไป

ประสบการณ์

๑. เป็นแกนนำให้กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ภาคประชาสังคม
๒. ประธานผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. กรรมการอาสาพัฒนาชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา
๔. กรรมการอาสาพัฒนาชุมชน ภาคตะวันออก (ศรีบูรพา)
๕. ประธานกรรมการสถานศึกษาอกระบบ
๖. ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลท่าพลับ
๗. กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านโพธิ์
๘. ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลท่าพลับ
๙. คณะกรรมการสภาเกษตรกร อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑๐. วิทยากรโครงการสร้างและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร
๑๑. ประธานกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
๑๒. กรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่
๑๓. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน กรมส่งเสริมการเกษตร
๑๔. วิทยากรด้านเศรษฐกิจพอเพียงกับเกษตรกร (โครงการอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร
๑๕. วิทยากรโครงการฝึกอบรมอยู่อย่างพอเพียง โดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
๑๖. คณะทำงานครูฝึก ระดับตำบล ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๑๗. ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน)
๑๘. ประธานผู้นำชมรมอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอ และกรรมการชมรมจังหวัด

๑๙. คณะกรรมการ ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.) จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒๐. แกนนำนายทนาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒๑. ประธานกรรมการสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒๒. วิทยาการโครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร
๒๓. กรรมการบริหารศูนย์ใกล้เคียงระดับข้อพิพาทชุมชน
๒๔. กรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว - ท่าพลับ
๒๕. ประธานกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย
๒๖. ประธานกองทุนหมู่บ้าน
๒๗. กรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

หลักในการดำเนินชีวิต

มุ่งหวังให้ประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตัวเอง

แนวคิดในอนาคต

อยากให้ประชาชนทำเกษตรตามหลักทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

(สัมภาษณ์ นายอุดม ขจรฤทธิ์, วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒)

๓. นายสมยศ น่วมรัมย์

บ้านเลขที่ ๖๒/๑ หมู่ ๑ ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๑-๕๕๙-๓๐๐๘

ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบ้านโพธิ์ นายสมยศ น่วมรัมย์ ได้ทำการเกษตรแบบสะเปะสะปะ ทำนาแบบดั้งเดิม มีการข้าวปลูกพันธุ์ ๔๙ พันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี ๙๐ โดยปลูกข้าวแบบสลับกัน ซึ่งข้าวสุพรรณบุรี ๙๐ เหมาะกับพื้นที่ดินบริเวณนี้ เนื่องจากมีน้ำเค็มและน้ำกร่อย นายสมยศ น่วมรัมย์ ได้ความรู้จากการไปอบรม ศึกษาดูงาน เมื่อไปอบรมได้ความรู้จึงอยากทำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้เริ่มก่อตั้งศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้มีวิทยากรให้ความรู้ในการพัฒนาการเกษตร เรื่องโรคแมลง เมล็ดพันธุ์ ต่อจากนั้นได้ตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ได้เป็นวิทยากรการอบรมการพัฒนาที่ดิน กระบวนการทำนา

ฐานการเรียนรู้

๑. ฐานบัญชีครัวเรือน
๒. ฐานการพัฒนาที่ดิน อบรมการปรับปรุงบำรุงดิน
๓. ฐานชีวพันธุ์
๔. ฐานประมง ปศุสัตว์

หลักในการดำเนินชีวิต

อาศัยความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน

แนวคิดในอนาคต

๑. การปรับปรุงบำรุงดิน
๒. การใช้ปุ๋ยใช้ยาที่เหมาะสม
๓. การวิเคราะห์แปลงปลูกว่า แปลงเหมาะสมกับโรคอะไร
๔. การทำบัญชีต้นทุนครัวเรือนเพื่อให้คนในชุมชนลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้

รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดทำบัญชีฟาร์ม และได้รับการคัดเลือกให้เป็น “ครูบัญชีเกษตรกรอาสา”

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน เป็นวิทยากรการพัฒนาที่ดิน “การพัฒนาหมอดินอาสาประจำตำบล”

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ รางวัลชมเชย ในการประกวดข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี งานนมัสการพระพุทธโสธรและงานกาชาดจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนาหมอดินอาสา ประจำตำบล รุ่นที่ ๒

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รางวัลที่ ๒ ในการประกวดศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่นประเภทอื่น ๆ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รางวัลที่ ๓ การประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำนา (ประเภทบุคคล)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ รางวัลที่ ๓ การประกวดเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาเกษตรกรดีเด่น อาชีพทำนา (ประเภทบุคคล)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (Good Agriculture Practices : GAP) โครงการความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) ด้านพืช ชนิดพืช “ข้าว”

ปี ๒๕๕๐ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ระดับเขตที่ ๓ จังหวัดระยอง ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่น ประเภทข้าวอื่น ๆ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ รางวัลที่ ๑ การประกวดเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด ของศูนย์ส่งเสริม
และผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน หมู่ ๑ ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ รางวัลที่ ๑ การประกวดเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด กิจกรรมเกษตรกร
ดีเด่น สาขาอาชีพทำนา (ประเภทบุคคล)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรหมู่บ้าน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ หมอดินอาสาประจำอำเภอ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๓ การประกวดเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ปี ๒๕๖๒ ได้รับใบรับรองการปฏิบัติงานทางการเกษตรที่ดี สำหรับการผลิตข้าวเปลือก
“ประเภทข้าวทั่วไป”

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามระบบมาตรฐานงานชุมชน
(มชช.) ประเภทผู้นำชุมชน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ประเภทบุคคล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร

(สัมภาษณ์ นายสมยศ น่วมรัมย์, วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒)

**ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
อำเภอคลองเขื่อน**

ปราชญ์เกษตรอำเภอลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑ นายกิตติภพ มงคล (วิเชียร มงคล)

บ้านเลขที่ ๙๓/๑ หมู่ ๓ ตำบลคลองเชื่อน อำเภอลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๙๖-๘๒๙๔

ประวัติการทำงาน

หลังจากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ได้ช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพการทำนาที่บ้าน เมื่อสมรสแล้วจึงแยกครอบครัวมาทำสวนมะม่วง เนื่องจากมีความตั้งใจที่จะหาความรู้ในการเกษตรอยู่เสมอ แรกเริ่มได้ขอสมัครเข้ารับการอบรมวิชาการด้านต่าง ๆ ที่ทางราชการจัดขึ้น และนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเองอยู่ตลอดเวลา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้นำความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงให้มีผลผลิตนอกฤดูมาใช้เป็นรายแรก ๆ ของจังหวัด และประสบความสำเร็จ สามารถขายผลผลิตได้ปีละ ๒ ครั้ง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและได้นำความรู้ไปถ่ายทอดแก่เพื่อนบ้าน เพื่อนำไปปฏิบัติตาม ทำให้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงนอกฤดูเป็นที่เข้าใจแพร่หลายทั่วไปในอำเภอลองเชื่อน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เข้ารับการอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (ปุ๋ยชีวภาพ) เพื่อนำไปใช้เสริมกับการใช้ปุ๋ยเคมี พบว่าการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลา กับหอยเชอรี่ได้ผลดีกว่าใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่ทำจากพืช การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลาและหอยเชอรี่โดยการพ่นไปที่ทรงพุ่มของมะม่วง จะพบว่าขนาดของผลมะม่วงที่ได้จะแตกต่างไปจากการพ่นด้วยปุ๋ยเคมีที่ใช้เป็นอาหารเสริมที่มีขายในท้องตลาด ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงได้มาก

จากการได้รับการอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำและนำมาใช้อย่างได้ผล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ในอำเภอคลองเขื่อนเชิญไปเป็นวิทยากรแก่เกษตรกรในการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลาและหอยเชอรี่ นอกจากนี้ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายและสาธิตการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลาและหอยเชอรี่แก่หมอดินอาสา ของจังหวัดฉะเชิงเทราและพัฒนาที่ดินเขต ๒ ของกรมพัฒนาที่ดิน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้คิดค้นทำยาป้องกันและกำจัดเชื้อราในมะม่วงได้สำเร็จ ทำให้มะม่วงปลอดจากเชื้อราอย่างได้ผลดี โดยใช้วน้ำ กระเทียม เหล้าขาว ได้ทดลองทำยาเชื้อราสูตรว่านน้ำ-กระเทียม-เหล้าขาว มาดอง ๑๐ - ๑๕ วัน แล้วกรองน้ำมาใช้เป็นยาป้องกันเชื้อราจุดดำในมะม่วงเป็นอย่างดี แล้วนำน้ำยาที่ได้มา ทดลองแช่มะม่วงน้ำดอกไม้ โดยใช้ยา ๖๐ ซีซี ต่อน้ำ ๑๕ ลิตร แช่มะม่วงนาน ๑ ชั่วโมง (เนื่องจากมะม่วงน้ำดอกไม้ นอกฤดูที่บ่มแล้วชอบเสีย) ทำให้มะม่วงไม่เสียเลย ผลมะม่วงสุกสม่ำเสมอและสวย ซึ่งใช้ปฏิบัติถึงทุกวันนี้

คิดค้นสารไล่แมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยไฟ แมลงหีขาว เตาทอง โดยการใช้สมุนไพรในท้องถิ่น มีฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน บอระเพ็ด นำมาบ่นแล้วคลุกให้เข้ากัน ในอัตราการใช้ ๕๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ได้นำมาใช้อยู่ทุกวันนี้

นอกจากนี้ยังได้นำรากของสมุนไพรว่านน้ำ กระเทียม มาสกัดด้วยเหล้าขาว นำไปฉีดมะม่วงก่อนและขณะ ออกช่อ พบว่าสามารถป้องกันโรคแอนแทรกซ์โนส (เชื้อราชนิดหนึ่ง) ของมะม่วงได้ดี ทำให้ผลผลิตไม่มีการ ปนเปื้อนของสารเคมี ในความรู้ด้านนี้ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางโรง องค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า ศูนย์บริการการถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบลบางตลาดเชิญไปเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ กรมพัฒนาที่ดินได้เชิญไปร่วมบรรยายเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่พิพิธภัณฑ์การเกษตรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ให้เกษตรกรทั่วไปฟังในรายการภูมิปัญญาเกษตรอินทรีย์วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้มีการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน นายกิตติภพ (ลุงเชียร) ได้นำหญ้าแฝกมาปลูกขอบร่องสวน ทำให้สามารถป้องกันการพังทลายของร่องสวนได้ ในการนี้ ทำให้ไม่ต้องเสียค่าแรงงานลอกดินซึ่งพังทลายเนื่องจากถูกน้ำฝนชะล้าง ซึ่งถ้าไม่ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลาย ของดินแล้ว จำเป็นจะต้องจ้างแรงงานลอกดินในสวน นอกจากจะเป็นการรักษาความชุ่มชื้นให้กับหน้าดินแล้ว ยังเป็นการป้องกันวัชพืชได้เป็นอย่างดี โดยไม่เสียค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืช นอกจากใช้ใบหญ้าแฝกยังเป็นวัสดุ คลุมดินอีกด้วย ในฤดูแล้งซึ่งมีวัชพืชขึ้นน้อย สามารถตัดใบหญ้าแฝกไปคลุมใต้ทรงพุ่มมะม่วง และโรยทับด้วยปุ๋ย คอก นอกจากจะทำให้คุณภาพทางกายภาพของดินดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการเพิ่มธาตุอาหารให้กับมะม่วงด้วย

เนื่องด้วยได้ประสบความสำเร็จตามสมควรในการปฏิบัติงานของตนเอง ทำให้สวนมะม่วงของนายกิตติภพ มงคล ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนโดยกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยังได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ให้เป็นแหล่งผลิตพืช (GAP) ในโครงการความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) ทำให้ผลผลิตมะม่วงของนายกิตติภพ มงคล ได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพ “Q”

เมื่อได้ผลดีจากการที่ได้รับการอบรมมาปฏิบัติจริง ทำให้ทางหน่วยราชการต่าง ๆ ขอให้นายกิตติภพ ได้เข้ารับการอบรมในด้านอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่เพื่อนเกษตรกร โดยการ เป็นวิทยากรในด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนบริเวณใกล้เคียง และสถานที่อื่น ๆ ในต่างจังหวัด ที่หน่วยราชการต่าง ๆ จัดขึ้น

มะม่วงของคุณกิตติภพ มงคล ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์มะม่วงน้ำดอกไม้ระดับห้าดาว ทั้งนี้จุดเด่น ของมะม่วงจะมีสีตึกเกอร์ติดที่ลูกมะม่วงและมีกลิ่นหอมน่ารับประทาน รสชาติอร่อย ซึ่งจะมีลูกค้ามาซื้อที่สวนเลย ในการขาย มะม่วงมีหลักอยู่ว่าต้องมีความซื่อสัตย์ในการขาย ถ้าเป็นมะม่วงอ่อนจะเก็บทิ้ง ในอนาคตคุณกิตติภพ มงคล

ได้กล่าวว่า จะหาวิธีการลดต้นทุนทางการเกษตร โดยลดการใช้สารเคมี และมีการใช้สมุนไพรแทน ทั้งนี้ได้ทำสูตรฮอร์โมนไข่สำหรับเร่งดอกเร่งผลโดยเรียนรู้จากอาจารย์สุวัฒน์ ทรัพย์ะประภา มีสูตรการทำดังนี้

๑) ไข่ไก่สด	๕	กิโลกรัม
๒) ยาकुลท์	๑	ขวด
๓) กากน้ำตาล	๕	กิโลกรัม
๔) แป้งข้าวหมาก	๑	ลูก
๕) นมสด	๕	กล่อง

โดยสูตรการทำฮอร์โมนไข่ของคุณกิตติภพ มงคล จะมีการใช้นมสด ๕ กล่อง เพิ่มเติมจากสูตรอาจารย์สุวัฒน์ ทรัพย์ะประภา นมสดจะช่วยยืดอายุการใช้งานและการเพิ่มธาตุอาหาร

สรรพคุณ เร่งดอก เร่งการเจริญเติบโต ต้นทุนลิตรละ ๔๐ - ๕๐ บาท (สัมภาษณ์คุณกิตติภพ มงคล วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗)

ประสบการณ์การทำงาน

๑. เป็นคณะทำงานเพื่อพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) แต่งตั้งตามคำสั่งอำเภอคลองเขื่อน ที่ ๑๑๖/๒๕๔๘ ลว. ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมาย

๒. คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ อำเภอคลองเขื่อน

๓. ประธานศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนระดับอำเภอ (ศอช.อ.) อำเภอคลองเขื่อน

๔. คณะทำงานแก้ไขปัญหาความยากจนระดับอำเภอ อำเภอคลองเขื่อน แต่งตั้งตามคำสั่งอำเภอคลองเขื่อน ที่ นช. ๑๑๑๗/๑๘๓๖ ลว. ๒๖ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ

๕. เற்றுณิกศูนย์ส่งเสริมประจําหมู่บ้าน

๖. เป็นวิทยากรหมอดินอาสาประจำอำเภอคลองเขื่อน

๗. อาสาสมัครกระทรวงแรงงานระดับตำบล

๘. เป็นอาสาพัฒนาประชาชนประจำปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ แต่งตั้งตามคำสั่งอำเภอคลองเขื่อน ที่ ๒๑๘/๒๕๔๙ ลว. ๑๒ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งอาสาพัฒนาชุมชน (อช) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

๙. วิทยากรเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอคลองเขื่อน

๑๐. เป็นคณะกรรมการคัดสรรหมู่บ้าน Smart Village กิจกรรมพัฒนาองค์กรเครือข่ายชุมชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๙ แต่งตั้งตามคำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ๔๗๐/๒๕๔๙ ลว. ๗ มีนาคม ๒๕๔๙

๑๑. เป็นกรรมการด้านการจัดการความรู้ในส่วนราชการ และคณะกรรมการจัดการความรู้อำเภอคลองเขื่อน ตามคำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ๑๘๘๑/๒๕๔๙ ลว. ๕ กันยายน ๒๕๔๙ (ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น, ๒๕๕๗, หน้า ๓๘ - ๔๒)

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ลดการใช้สารเคมี ใช้สมุนไพรแทนยาฆ่าแมลง
๒. เป็นวิทยากรให้ความรู้กับเกษตรกร ในการลดสารเคมี
๓. แนะนำสูตรฮอร์โมนไข่มาใช้ในการเกษตร เป็นการลดสารเคมีส่งผลดีต่อสุขภาพ

หลักการดำเนินชีวิต

๑. ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ ขจัดความจน
๒. ยึดถือกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ผลงานและเกียรติประวัติที่ได้รับ

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับโล่รางวัลที่ ๑ ในการประกวดมะม่วงพันธุ์ต่าง ๆ ในงานวันเกษตรแห่งชาติ
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้รับโล่รางวัลที่ ๑ ในการประกวดมะม่วงพันธุ์ต่าง ๆ ในงานวันเกษตรแห่งชาติ
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับประกาศเกียรติคุณ โครงการคนดีศรีคลองเขื่อน สาขาบริการชุมชน
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๔๔
 - ได้รับการยกย่องเป็นครูชาวบ้านจากคุรุสภาอำเภอคลองเขื่อน (ภูมิปัญญาชาวบ้าน)
 - ได้รับโล่จากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ (สาขาภูมิปัญญาชาวบ้าน)
๕. ปี พ.ศ. ๒๕๔๕
 - ได้รับเกียรติบัตรจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงในฐานะวิทยากรทางด้านการเกษตร
 - ได้รับวุฒิบัตรสำเร็จหลักสูตรการอบรมหมอดินอาสาประจำตำบล
๖. ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รับพระราชทานเข็มที่ระลึกในการบริจาคโลหิต จากสภาอากาศไทย ครบ ๓๖ ครั้ง จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ทรงดำรงพระอิสริยยศในขณะนั้น)
๗. ปี พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ได้รับประกาศเกียรติคุณรางวัลผู้นำอาชีพก้าวหน้าดีเด่นด้านเศรษฐกิจของกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา
 - ได้รับเกียรติบัตรตามโครงการ “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งความสามารถพิเศษ” ของพัฒนาการชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา
๘. ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับโล่รางวัลที่ ๑ เป็นเกษตรกรดีเด่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา และรางวัลที่ ๒ ระดับเขต
๙. ปี พ.ศ. ๒๕๔๙
 - ได้รับโล่รางวัลที่ ๑ ในการประกวดหมอดินอาสาจากพัฒนาที่ดิน เขต ๒ จังหวัดชลบุรี
 - ได้รับโล่รางวัลที่ ๑ หมอดินอาสา ของกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - ได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ทรงดำรงพระอิสริยยศในขณะนั้น) ในงานวันพืชมงคล ในฐานะเกษตรกรดีเด่น สาขาพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๐. ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการพัฒนาชุมชน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
๑๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับเกียรติยศจากพัฒนาการในฐานะคนดีศรีพัฒนาชุมชน
๑๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ อาสาสมัครแรงงานดีเด่น

๑๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รางวัลโล่จากงานเกษตรแห่งชาติ มะม่วงดิบ

๑๔. ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ มะม่วงเขียวเสวย จากการประกวดงานมะม่วงของดีจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

(สัมภาษณ์ นายกิตติภพ มงคล, วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒, ทางโทรศัพท์)

๒. นายสายนต์ โกมล

บ้านเลขที่ ๓๙/๔ หมู่ ๒ ตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายสายนต์ โกมล เริ่มทำสวนมะม่วงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยสมัยก่อนบิดาตาบอด มารดาเป็นผู้ทำงาน ซึ่งครอบครัวมีฐานะยากจน ทางบ้านจึงส่งเรียนถึงชั้นมัธยม ๓ โดยบ้านเดิมอยู่ที่สาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ย้ายมาอยู่ที่คลองเขื่อน โดยนายสายนต์ โกมล เริ่มทำสวนแตงโมก่อน ต่อมาทำสวนมะม่วง ซึ่งในสวนมะม่วงจะปลูกผัก หนาก ไ้วสองข้างและมีมะม่วงอยู่ตรงกลาง ทั้งนี้ คุณน้ำบุญลือ เขียมสุวรรณ เป็นผู้จุดประกายในการปลูกมะม่วง เริ่มทำสวนมะม่วง ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้เริ่มทำสวนมะม่วงอย่างจริงจังในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งก่อนหน้านั้น ได้เคยไปฝึกทหารที่หน่วยพลีชีพ จังหวัดลพบุรี ได้ไปแตงเชื่อมคลองเรต จากค่ายทหาร คุณสายนต์ จึงนำมาฉีดมะม่วง ทำให้ได้ผลผลิตดี โดยรับรายได้จากมะม่วงแรดตันเดียว ได้เงิน ๑๐,๘๐๐ บาท

หลังจากพบว่า โปแตสเซียมคลอไรด์ ทำให้มะม่วงได้ผลดี จึงเดินทางไปซื้อที่จังหวัดลำพูน สำหรับมะม่วงที่ปลูก ใช้การปลูกแบบผสมผสาน มะม่วงที่ปลูกจะมีมะม่วงเขียวเสวย น้ำดอกไม้ เบอร์ ๔ จะมีจุดเด่น คือ เปลือกจะบาง แต่การเก็บไม่คงทน รสชาติหวานกว่าน้ำดอกไม้สีทอง น้ำดอกไม้สีทองรูปร่างเล็กแต่น้ำหนักดีเนื้อแน่น นอกจากนี้ยังมีมะม่วงทวายเดือนเก้า และมะม่วงขายตึกอีกด้วย โดยมะม่วงมีอายุ ๓ ปี จึงสามารถเก็บผลผลิตได้ มะม่วงต้นหนึ่งจะมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี (ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น, ๒๕๕๗, หน้า ๕๕ - ๕๖)

การส่งเสริม

ได้ส่งมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองคัดสรรสุดยอด OTOP ได้ ๔ ดาว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

การจำหน่าย

มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง นอกจากจะนำไปจำหน่ายในงาน OTOP ทั้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา และในกรุงเทพฯ แล้ว ยังส่งออกต่างประเทศเกาหลีและประเทศจีน

การแปรรูปมะม่วง

๑. ทำข้าวเหนียวมะม่วง ซึ่งคุณเอิบ โกมล ภรรยา เป็นคนผลิต
๒. ทำมะม่วงกวน
๓. ทำน้ำปลาหวาน

กระบวนการถ่ายทอดความรู้

คุณสมศักดิ์ โกมล ลูกชายนายสาธิต โกมล ได้รับเชิญไปสอนวิธีปลูกมะม่วง ปลูกฝรั่ง โดยการตอนกิ่ง การทาบกิ่ง การติดตากิ่งมะม่วง กิ่งฝรั่ง เป็นต้น ให้แก่นักเรียนโรงเรียนเทวรุทธาราม ทุก ๆ ปี

รางวัลที่ได้รับ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ รางวัลการประกวดมะม่วงสุกยอดเยี่ยม ในงานวันมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว ครั้งที่ ๔๐ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ระดับ ๔ ดาว ประเภทมะม่วงน้ำดอกไม้จากโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัลที่ ๑ ในการประกวดผลไม้มะม่วงแก้ว รสชาติมัน งานวันเกษตรแห่งชาติ
 ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัลที่ ๒ ในการประกวดผลไม้มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง งานเกษตรแห่งชาติ
 ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ การประกวดมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง จากศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ทรงพระอิสริยยศในขณะนั้น)
 ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลที่ ๒ ในการประกวดผลไม้มะม่วงเขียวเสวย ในงานเกษตรแฟร์
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับโล่นักขายมืออาชีพดีเด่นจากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลมะม่วงเขียวเสวย รางวัลที่ ๑, ๒ และ ๓
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับรางวัลมะม่วงแรด รางวัลที่ ๑, ๒ และ ๓ การประกวดมะม่วงในงานมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา

หลักการดำเนินชีวิต

มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาการปลูกมะม่วงให้กับลูกชายและลูกสาว

หลักในการดำเนินงานในอนาคต

๑. การแปรรูปมะม่วงเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น มะม่วงน้ำปลาหวาน ข้าวเหนียวมะม่วง
๒. จุดเด่นของสวนมะม่วง ได้แก่ มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงขายดี และมะม่วงแรด ที่มีรสชาติดี

(สัมภาษณ์ นายสายันต์ โกมล วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒)

๓. ว่าที่ร้อยโท วรกฤต นิมนงค์

บ้านเลขที่ ๕๓/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางโรง อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๙๑-๑๘๓-๗๕๑๙

ข้าวไรซ์เบอร์รี่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรปลอดสารรวมใจพัฒนา หมู่ ๑ ตำบลบางโรง อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ริเริ่มโดยครอบครัวนิมนงค์ ซึ่งว่าที่ร้อยโท วรกฤต นิมนงค์ ลูกชาย ได้ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์วิทยาศาสตร์ข้าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้นำพันธุ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่เป็นพันธุ์ข้าวที่ได้รับการคัดเลือกและพัฒนาโดยการผสมข้าวพันธุ์ ระหว่างข้าวพันธุ์ข้าวหอมนิล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พันธุ์พ่อ) กับข้าวพันธุ์ข้าวดอกมะลิ จากสถาบันวิจัยข้าว (พันธุ์แม่) โดยรองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ วรรณวิจิตร ผู้อำนวยการวิทยาศาสตร์ข้าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และคณะ ได้เป็นผู้ผลิตพันธุ์

คุณสมบัติเด่นทางด้านโภชนาการของข้าวไรซ์เบอร์รี่ คือ มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง ได้แก่ เบต้าแคโรทีน แกมมาโอไรซานอล วิตามินอี แทนนิน สังกะสี โฟเลตสูง มีดัชนีน้ำตาลต่ำ - ปานกลาง นอกจากนี้รำข้าวและน้ำมันรำข้าว ยังมีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระที่ดี เหมาะสำหรับใช้ทำผลิตภัณฑ์อาหารเชิงบำบัดอีกด้วย

ลักษณะประจำพันธุ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ (Rice berry)

ความสูง	๑๐๕ - ๑๑๐ ซม.
อายุเก็บเกี่ยว	๑๒๐ วัน
ผลผลิต	๗๕๐ - ๑,๐๐๐ กก./ไร่
เปอร์เซ็นต์ข้าวกล้อง (Brown rice)	๗๖%
เปอร์เซ็นต์ต้นข้าวหรือข้าวเต็มเมล็ด (Head rice)	๕๐%
ความยาวของเมล็ด	
ข้าวเปลือก ๑๑ มม. ข้าวกล้อง ๗.๕ มม. ข้าวขัด ๗.๐ มม.	

ซึ่งว่าที่ร้อยโท วรฤต นิมนงค์ ได้พันธุ์ข้าวมา ๓ - ๔ ชีต และได้นำพันธุ์ข้าวดังกล่าวมาปลูกในแปลงนาข้าว จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นพื้นที่ของภรรยา โดยขยายพื้นที่ในการปลูก ๑ แปลง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้นำข้าวไรซ์เบอร์รี่มาปลูกในบ้านที่ตำบลบางโรง อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยพื้นที่ ๕ ไร่ ในการปลูก ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มอยู่ ๑๒ คน ทั้งผลิตข้าวและการปลูกมะกูด ซึ่งพื้นที่ตำบลบางโรง เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ในการปลูกข้าว เนื่องจากพื้นดินมีความเหมาะสม ได้ข้าวที่นุ่ม มีกลิ่นหอม และมียางในตัว จึงร่วมกันทำเพื่อให้เกิดวิสาหกิจชุมชน

นอกจากจะผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่แล้ว ยังมีข้าวกล้องหอมมะลิ ๑๐๕ ข้าวกล้องผสมนพเก้า ข้าวกล้องสังข์หยด ฯลฯ ซึ่ง “ครอบครัวนิมนงค์” ได้ตั้งชื่อยี่ห้อข้าวชนิดต่าง ๆ ว่า “ข้าวมงคลทิพย์” เนื่องจากการให้เกียรติพระแม่โพสพ และอยากให้ผู้รับประทานเกิดสิริมงคลแก่ตนเอง ซึ่งได้ไปปรึกษาการตั้งชื่อกับพระสงฆ์ที่เคารพนับถือ ซึ่งท่านก็เห็นดีด้วยกับชื่อ “มงคลทิพย์”

นอกจากมีการผลิตข้าวพันธุ์ชนิดต่าง ๆ ขายในปัจจุบันแล้ว คุณแม่ของว่าที่ร้อยโท วรฤต นิมนงค์ ยังได้นำข้าวไรซ์เบอร์รี่มาแปรรูปเป็นขนมถ้วย ข้าวต้มมัด ขายอยู่หน้าสถานีอนามัยตำบลบางโรง อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา (อารียา บุญทวี, จินดา เนื่องจำนงค์ และวชิรพงศ์ มณีนันท์วิวัฒน์, ๒๕๕๘, หน้า ๕๖ - ๕๘)

รางวัลและผลงาน

๑. เกษตรอำเภอกลองเชื่อน ได้เข้ามาช่วยส่งเสริมให้เป็นโรงเรียนเกษตรข้าว โดยตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
๒. ได้รับคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำนา อันดับ ๒ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. ได้รับมาตรฐาน ๘ ไร่ มุ่งพัฒนาการเกษตร เกษตรปลอดภัยสูง เพื่อบริโภคจาก นายอนุกุล ตังคณานุกุลชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (สัมภาษณ์ว่าที่ร้อยโท วรกฤต นิมนงค์ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘)
๔. ได้รับรางวัลเกษตรกรคนเก่ง ประจำปี ๒๕๕๙ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ประเภทของข้าวในร้าน

ข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องผสมนพเก้า	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องสังข์หยด	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องหอมมะลิอีसानแท้	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องหอมมะลิ ๑๐๕	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องหอมมะลิแดง	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องหอมปทุม	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องเหนียวลิ้มผิว	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวกล้องเหนียวแดง	แพ็ค	๑	กิโลกรัม
ข้าวขัดเหนียวขาว	แพ็ค	๑	กิโลกรัม

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ โดยได้ทำเป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านได้ดู และนำมาประยุกต์ใช้ เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ การทำบัญชีครัวเรือน ใช้หลักการออม จัดระเบียบรายรับ - รายจ่าย ในครัวเรือน
๒. มีการค้นคว้าทดลองวิจัยก่อนปลูกข้าว โดยไม่ทำข้าวตามกระแสสังคม
๓. มีการวิเคราะห์ตลาด ศึกษาตลาด

แนวคิดในการพัฒนาในอนาคต

๑. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางเกษตรและการทำตลาดอินทรีย์
๒. ทำน้ำมะกรูดหมักผสม เอมะกรูดผสมกับว่านหางจระเข้ ผสมดอกอัญชัน โดยได้ทดลองกับคุณแม่และภรรยา ก่อน และเพื่อนบ้าน ต่อจากนั้นไปขอใบรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
๓. สร้างเครือข่ายคนที่ผลิตข้าวไม่ให้เกิดการกลายพันธุ์

(สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยโท วรกฤต นิมนอนงค์ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒)

**ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
อำเภอพนมสารคาม**

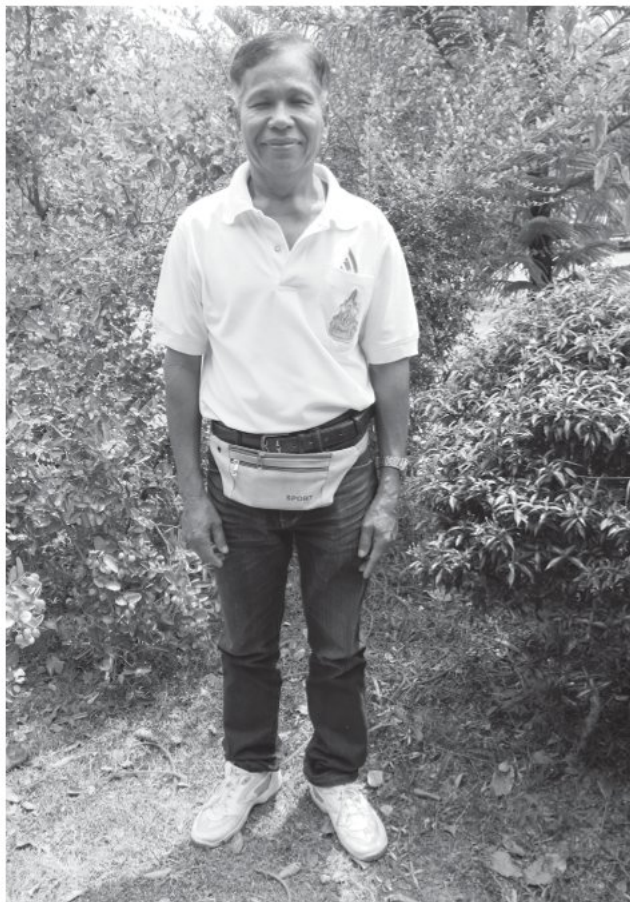

ปราชญ์เกษตรอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายพิสิษฐ์ เกษมวิราศรี

บ้านเลขที่ ๙๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๑๑๗-๑๐๙๑

นายพิสิษฐ์ เกษมวิราศรี ในอดีต เคยเป็นอาจารย์สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิชาเศรษฐศาสตร์ และวิชาสถิติธุรกิจ ที่โรงเรียนเซ็นต์จอห์น เทคนิครุงเทพ ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยเซ็นต์จอห์น แต่ได้ลาออกมาประกอบธุรกิจส่วนตัวในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และเริ่มประกอบอาชีพเกษตรกร ในช่วงแรกได้ปลูกผัก ได้แก่ มะระจีน แตงกวา บวบ แพง ถั่วฝักยาว เมื่อปลูกผักจะพบว่าพ่อค้าคนกลางมักจะเอาเปรียบเกษตรกร จึงได้มีความคิดว่า ควรปลูกพืชผลไม้ที่สามารถกำหนดราคาตลาดได้ด้วยตัวเอง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาการปลูกผักแบบอินทรีย์ที่อำเภอวังน้ำเขียวกับสำนักงานเกษตรอำเภอพนมสารคาม และได้มีโอกาสได้คุยกับเกษตรกรที่ปลูกพุทรา พบว่านมสดมีคุณสมบัติทำให้พุทรามีรสชาติหวานกรอบ จึงมีแนวคิดว่าจะมาทดลองกับเมล่อน เพราะปกติเมล่อนทั่ว ๆ ไป จะใช้ปุ๋ยเคมีในการทำให้มีความหวาน นอกจากนี้ยังไปสืบค้นองค์ความรู้ของฟาร์มโคนมแห่งหนึ่งจนแน่ใจว่า นมสดมีประโยชน์มากมายต่อพืช จึงมาทดลองใช้กับเมล่อนอย่างจริงจัง อาจกล่าวได้ว่านายพิสิษฐ์ เกษมวิราศรี น่าจะเป็นคนแรกในประเทศไทยที่คิดค้นการปลูกเมล่อนด้วยนมสด โดยได้นำนมสดมาทดลองปลูกเมล่อน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้นมสดยี่ห้อเมจิก มาหมักแบ่งข้าวหมาก ยาकुสท์ ผ่านกระบวนการหมัก จำนวน ๔๕ วัน และไปฉีดพ่นให้ทางระบบน้ำหยด ใช้เวลาฉีดพ่นนมสดประมาณ ๕ นาที

ในการปลูกเมล่อน จะปลูกซ้ำที่ไม่ได้ จึงได้ปลูกใส่กระถาง จะปลูก ๔ รอบ รอบละ ๓ เดือน การปลูกในโรงเรือน จะสะดวกในการบริหารจัดการแปลงเมล่อน ปัจจุบันเมล่อนถูกขยายผลไปที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผักแปลงใหญ่ปลอดภัยสูง ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา นายพิสิษฐ์ เกษมวิราศรี ได้เป็นผู้ริเริ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตผักแปลงใหญ่ ปลอดภัยสูง ตำบลหนองยาว หมู่ที่ ๑ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม ๓๗ คน รวมทั้งได้มีการต่อยอดเมล่อนโดยนำเมล่อนที่ไม่ได้ขนาด (ตกเกรด) มาแปรรูปเป็นไอศกรีมที่มีส่วนผสมของเมล่อน โดยได้รับการสนับสนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสภาเกษตรกร ในโครงการแปรรูปผลไม้ภาคตะวันออก

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
๒. ขยัน ประหยัด ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ยกระดับสมาชิกกลุ่มให้มีความมั่นคง
๒. ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนซื้อเมล็ดองุ่นเกรดมาแปรรูปเป็นไอศกรีม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

(สัมภาษณ์ นายพิสิษฐ์ เกษมวิราศรี วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒)

๒. นายไพริน นพกัณฑ์

บ้านเลขที่ ๗๔/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลท่าถ่าน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๙-๘๐๕-๖๖๔๕

นายไพริน นพกัณฑ์ เดิมอยู่ในครอบครัวที่ทำการเกษตร ได้รับความรู้ ภูมิปัญญาการทำนาจากบิดา มารดา ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ทำสวน ทำไร่ อยู่ที่ตำบลหนองแวน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ นายไพริน นพกัณฑ์ ยังได้เข้าไปเป็นยุวเกษตรกร และได้รับการคัดเลือกเป็น ยุวเกษตรกรดีเด่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในระดับที่ ๓ โดยผลการคัดเลือกได้นำไปสู่ การศึกษาดูงานและฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๗ - ๘ เดือน ได้เรียนรู้การทำนาจากประเทศญี่ปุ่น จนสามารถ นำความรู้ที่ได้จากการฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นมาใช้ในการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีครอบครัว และย้ายบ้านมาอยู่ที่ตำบลท่าถ่าน โดยได้เปลี่ยนมาเลี้ยงสุกร ๖๐ แม่พันธุ์ ในปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ฟองสบู่แตก จึงเปลี่ยนมาทำนา จำนวน ๑๐๐ ไร่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มาทำไร่นาสวนผสม ได้ทำพันธุ์ข้าว กข. ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบัน ได้เป็นประธานศูนย์บริหารและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร รวมทั้งได้เป็น วิทยากรให้ความรู้เรื่องทฤษฎีใหม่ ครัวบุญชีอสา ทั้งนี้มีฐานการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ฐานการลดต้นทุนข้าว การผลิตข้าว
๒. ฐานปุ๋ยขี้ข้าว วิเคราะห์ดิน
๓. ฐานการทำปุ๋ยหมัก
๔. ฐานการทำบัญชีฟาร์ม

หลักในการดำเนินชีวิต

เรียนรู้จากการทำจริง

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ใช้หลักการตลาดนำการผลิต
๒. รวมกลุ่มพัฒนาเป็นแปลงใหญ่
๓. Mega Farm Enterprise

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓ ได้รับรางวัลสิ่งทองอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น ของกระทรวงมหาดไทย
๒. หมอดินระดับเขต
๓. ศูนย์ข้าวชุมชน ระดับเขต
๔. ปี ๒๕๖๒ ครุบัญชีอาสาในระดับจังหวัด

(สัมภาษณ์ นายไพริน นพกัณฑ์ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒)

๓. นายบัญชา ฉาน

บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๐-๖๒๒-๘๖๘๑

นายบัญชา ฉาน ในอดีตได้ทำงานบริษัท ซีพี ต่อจากนั้นมีความคิดอยากกลับมาทำงานในบ้านเกิด ได้มีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรของบริษัท ซีพี ในหมู่บ้าน จึงได้เข้าไปร่วมโครงการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ทางเกษตรอำเภอพนมสารคาม มีงบประมาณมาพัฒนาทางการเกษตรในตำบล จึงมีความคิดว่าจะมีการรวมกลุ่ม เริ่มแรกได้ปลูกผักที่บ้านหนองหว้า ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยปลูกผัก มะเขือ มะระ บวบ ด้วยระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) นอกจากนี้ ได้ไปศึกษาดูงานการเพาะเห็ดฟางที่อำเภอสนมชัยเขตกับคุณลุงดำ ที่บ้านโป่งเจริญ หลังจากไปศึกษาดูงาน การเพาะเห็ดฟาง ได้ลองฝึกทดลองดู จึงได้เริ่มขยายการเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน ตอนแรกได้ใช้ทะเลยาล์ม ที่ไปเอามาจากจังหวัดชลบุรี ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีความคิดที่จะเอาเปลือกมันสำปะหลังมาช่วยในการเพาะเห็ดฟาง เนื่องจากในเปลือกมันสำปะหลังมาเป็นวัสดุเพาะจะทำให้ดอกเห็ดไม่มีกลิ่นเหมือนการใช้ทะเลยาล์ม ผลผลิตดี ต้นทุนต่ำ ได้ทำเห็ดโรงเรือน ขนาด ๕ x ๘ เมตร มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาเป็นโรงเรือนระบบปิด (Evap) ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ มีการรวมกลุ่มทำเห็ดฟางโดยการนำไปจำหน่ายกันเอง ได้ระยะหนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงได้มาจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการประกันราคาของเห็ดฟางเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ เริ่มมีพ่อค้ามารับซื้อเห็ดฟางแต่ประสบปัญหาเนื่องจากพ่อค้า - แม่ค้า ไม่สามารถนำเงินค่าเห็ดมาจ่ายได้ทั้งหมดติดหนี้สินกับกลุ่ม จึงมีความคิดว่าถ้าทำตลาดแบบนี้จะไปไม่รอด ต่อมาปี ๒๕๖๑ ได้มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรแปลงใหญ่

ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มจำนวน ๑๒๕ คน โดยเกษตรกรทุกคนต้องเข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ตัดพ่อค้าคนกลางออกจากกลุ่มทำเห็ดฟาง และได้เปลี่ยนมาบริหารจัดการตลาดเอง โดยกลุ่มได้ปลูกเห็ดฟางในหมู่บ้าน ได้นำเห็ดมาขายที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนเห็ด และผักปลอดภัยบ้านหนองหว้า ซึ่งคุณบัญชา ฉาน ได้นำไปจำหน่ายที่ตลาดใหม่ชลบุรี และตลาดไท

แนวคิดในการพัฒนา

กำหนดราคาขายให้ได้ และผลิตสินค้ามีคุณภาพปลอดภัย รูปแบบวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดในอนาคต

๑. ให้มีการใช้วัสดุที่จะเพาะเห็ดอยู่ในแหล่งเดียวกัน เพื่อส่งให้สมาชิกให้มีวัสดุเหมือนกันในการสร้างมาตรฐานการทำเห็ดโรงเรือน
๒. มีโรงเรือนที่ควบคุมอุณหภูมิในการเพาะเห็ดฟาง

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เกษตรกรดีเด่น สาขาวิชาชีพทำสวน ระดับประเทศ โดยเข้ารับพระราชทานโล่รางวัลในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ วิสาหกิจชุมชนดีเด่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระดับประเทศ
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัลบ้านสวยเมืองสุข กระทรวงมหาดไทย
๕. ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับพระราชทานโล่รางวัลการยกย่องเป็นสมาชิกศิษย์เก่า อกท. ดีเด่น ระดับชาติ ในการประชุมระดับชาติองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(สัมภาษณ์ นายบัญชา ฉาน วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒)

**ភូមិប័ណ្ណាច្ច័យក្នុងក្រុងកម្ពុជា
ក្រុងកម្ពុជា**

ปราชญ์เกษตรอำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นางเขมนิจ แก้วมณี

บ้านเลขที่ ๑๔๑ หมู่ ๕ ตำบลบางคา อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๓๙๗-๗๐๗๘

นางเขมนิจ แก้วมณี ประกอบอาชีพทำนา เป็นอาชีพหลัก โดยมีการทำนาเพียงอย่างเดียวทั้งหมด ๗๐ ไร่ ซึ่งเป็นนาเช่า และเลี้ยงกุ้งเป็นอาชีพเสริม

ในปี ๒๕๔๔ สถานการณ์โลกประสบปัญหาเมื่อกลุ่มผู้ก่อการร้ายนำเครื่องบินชนตึกเวิลด์เทรด ทำให้ราคา กุ้งตกต่ำ เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดที่ซื้อกุ้งเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย จึงประสบปัญหา การขาดแคลนทุนจากการเลี้ยงกุ้ง เป็นหนี้สินจำนวนมาก จึงเริ่มมาปลูกแตงโมควบคู่ไปด้วย หลังจากการทำนา ด้วยพื้นที่ดินเป็น ๒ ไร่ (มีน้ำเปรี้ยวและน้ำกร่อยผสมกัน จึงทำให้แตงโมร่อย หวานกรอบ แต่หลังจากปลูกแตงโม อยู่ ๔ ปี แตงโมเริ่มมีปัญหาโรคผลผลิตตกต่ำ จึงเปลี่ยนมาปลูกแคนตาลูป โดยเริ่มต้นการปลูกแคนตาลูปแบบ ไร่ทุ่ง เริ่มปลูกจำนวน ๒,๐๐๐ หลุม โดยปลูกปีละ ๑ ครั้ง และให้ผลผลิตดี เนื่องจากอำเภอราชสาส์นมีดินเหมาะสมต่อการปลูก จึงทำให้ผลผลิตมีรสชาติดี มีการปลูกเพิ่มจากปีละครั้งเป็นปีละสามครั้ง จากนั้นก็ปลูกมาเรื่อยๆ เป็นเวลา ๑๐ ปี ต่อจากนั้นมีคนไปต่างประเทศมาซื้อเมล่อน ถามว่าทำไมไม่ปลูกเมล่อน จึงเกิดความคิดและได้ เอาเมล็ดพันธุ์ที่มีคนซื้อเมล่อนเป็นของฝากมาทดลองเพาะพันธุ์ และทดลองปลูกเมื่อเมล่อนออกผลได้ลูกใหญ่น่ารับประทาน มีลายสวย ต่อจากนั้น นายชิตชนก ทับแสง อดีตนายอำเภอราชสาส์น ได้พาไปศึกษาดูงาน การปลูกเมล่อนในโรงเรือน ณ ตำบลหนองหญ้าไทร จังหวัดสุพรรณบุรี นับเป็นการจุดประกายในการปรับเปลี่ยน มาสร้างโรงเรือนและปลูกเมล่อนในระบบปิดตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ในพื้นที่ ๑๑ ไร่ ใช้ระยะเวลา ๗๕ วัน ในการเก็บผลผลิต โดยส่งห้างแม็คโคร ภาควิทยวันออก ทั้งนี้ได้มีหน่วยงานราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล บางคา สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอราชสาส์น สำนักงานเกษตรอำเภอราชสาส์น ให้การสนับสนุนเรื่องความรู้

การทำโรงเรือน และเทคโนโลยีต่าง ๆ ภายในโรงเรือน และได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้ไปขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาเป็นทุนในการสร้างโรงเรือน พื้นที่ดินในการทำเกษตรแบบไร่นาสวนผสม จะแบ่งพื้นที่ทำนา ๕ ไร่ สวนเมล่อน ๔ ไร่ และแบ่งพื้นที่เลี้ยงปลาในกระชัง ปลานิล กุ้ง รวมทั้งมีการปลูกชะอม กลั้ว มะม่วง กล้วยแฝก เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน ทั้งนี้ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแรงจูงใจและแนวคิดในการจัดทำเกษตร (เอกสารประกอบการประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๕๙ ของนางเขมนิจ แก้วมณี)

การปลูกเมล่อน

๑. การเตรียมพื้นที่ ตากดิน ไถ ๑ รอบ พักดิน ๗ วัน ไถแปร ๒ รอบ พักดิน ๓ - ๕ วัน
๒. ใส่วัสดุรองพื้น ปุ๋ยปรับสภาพดิน ๔ ลูก ๆ ละ ๕๐ กิโลกรัม (๑ แปลง กว้าง ๖.๕ x ยาว ๔๐ เมตร) วางสายน้ำหยดและคลุมพลาสติก (กว้าง ๑.๒๐ x ยาว ๔๐ เมตร)
 - ๒.๑ การเตรียมขุยมะพร้าวและกระถาง โดยการนำขุยมะพร้าวมาใส่กระถาง ด้วยการนำขุยมะพร้าวมาแช่น้ำทิ้งไว้ ๑๐ วัน หลังจากแช่ไว้ครบ ๑๐ วันแล้วเปิดน้ำทิ้ง และใส่น้ำใหม่ แช่น้ำทิ้งไว้อีก ๕ วัน หลังจากแช่ไว้ครบวันแล้วเปิดน้ำทิ้งอีกครั้ง
 - ๒.๒ นำน้ำยากำจัดเชื้อราราดลงไปบนขุยมะพร้าวและแช่น้ำทิ้งไว้ ๑ คืน
 - ๒.๓ หลังจากแช่ไว้ ๑ คืนแล้ว เปิดน้ำทิ้ง จากนั้นนำมากรอกใส่กระถาง
๓. การเพาะกล้า นำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำทิ้งไว้ ๑ คืน และนำไปฝังดินไว้ ๑ คืน เตรียมกระบะเพาะใส่ดิน การเพาะใช้ไม้เจาะเป็นหลุม หยอดเมล็ดเมล่อน หลุมละ ๑ เมล็ด และฝังกลบรดน้ำกระบะเพาะเมล็ด โดยนำกระบะเพาะไปวางไว้กลางแจ้ง และสังเกตดูถ้าดินแห้งให้รดน้ำอีก เฉลี่ยวันละ ๒ - ๓ ครั้ง เมื่อกล้ามีอายุ ๘ - ๑๐ วัน จึงนำมาใส่กระถาง
๔. การปลูกลงกระถาง นำต้นกล้าที่เพาะใส่กระบะย้ายมาใส่กระถางโดยดูแลและรดน้ำสม่ำเสมอ
๕. การดูแลรักษา
 - ๕.๑ การดูแลให้น้ำวันละ ๑ - ๒ ครั้ง
 - ๕.๒ การใส่ปุ๋ย

๖. การผูกเชือก พอตันกล้ามีอายุ ๒๐ - ๒๕ วัน จะเริ่มเลื้อย จากนั้นนำเชือกมาผูกให้ต้นกล้าเลื้อยตามเชือกในทิศทางที่ต้องการ

๗. การต่อยอด พอตันมีอายุได้ ๓๘ - ๔๐ วัน จะทำการติดลูก ต่อดอก ตำแหน่งการติดลูกนั้นถ้านับจากแขนงลงมาข้อที่ ๙ ที่มีลูกของดอกตัวเมียให้ตัดทิ้งทั้งหมด ตำแหน่งที่สูงขึ้นจากข้อที่ ๙ เราจะเว้นแขนงเอาไว้ พอตันมีอายุได้ ๕๕ วัน ให้ทำการเด็ดลูกให้เหลือเพียง ๑ ลูกต่อต้น ให้เลือกลูกที่มีลักษณะทรงยาวเหมือนไข่ แขนงที่เหลือส่วนบนขึ้นไป ตัดทิ้งทั้งหมด จากนั้นนับตั้งแต่โคนต้นขึ้นไป ๒๕ ใบ ที่เหลือตัดยอดทิ้งทั้งหมด

๘. การแขวนลูก จะตัดเมล่อนที่มีหลายลูกจากการต่อยอดเหลือเพียงต้นละ ๑ ลูก โดยแขวนหลังจากต่อยอดแล้ว ๗ วัน

๙. การเก็บเกี่ยวผลผลิต ระยะเวลาตั้งแต่การเริ่มเพาะเมล็ด จนกระทั่งเก็บเกี่ยวใช้ระยะเวลา ๗๐ วัน โดยมีเทคนิคการเก็บผลผลิต คือ หากเก็บผลแก่จัดรสชาติจะหวานอร่อย แต่จะเก็บไว้ได้ไม่นาน หากเก็บขนาดความสุก ๘๐% จะได้นานขึ้น ผลแก่จัดผิวจะนวล มีแตกลายงาเล็กน้อย (เอกสารการประกวดเกษตรกรรมดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๕๙ นางเขมนิจ แก้วมณี)

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. รู้จักกิน รู้จักใช้ ยึดหลักความพอเพียง
๒. การใช้เงิน ต้องใช้อย่างคุ้มค่า

แนวคิดในอนาคต

การแปรรูปเมล่อน เป็นไอศกรีม น้ำปั่น แยม

รางวัล

ปี ๒๕๕๙ เกษตรกรดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม

(สัมภาษณ์ นางเขมนิจ แก้วมณี, วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

๒. นายวัฒนา โพธา

บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ ๘ ตำบลเมืองใหม่ อำเภอรราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๙๘-๙๘๖-๒๖๓๗

เริ่มจากนายวัฒนา โพธา ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอรราชสาส์น โดยได้ประกอบอาชีพทำนาทำกับครอบครัว ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ โดยเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้ ๒ - ๓ ปี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการเลี้ยงกุ้ง พันธุ์กุ้งที่เลี้ยงไม่ได้มาตรฐาน และราคากุ้งกุลาดำตกต่ำ จึงเปลี่ยนมาปลูกมะนาว ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เดิมได้ปลูกมะนาวพันธุ์รำไพ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้พันธุ์มะนาวพันธุ์แป้นแปดริ้วมาจาก นายทองพูล โฉมสะอาด (ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (อำเภอแปลงยาว) จุดเด่นของพันธุ์มะนาวแป้นแปดริ้ว คือ น้ำเยอะ น้ำหอม เปลือกบาง เป็นที่ต้องการของตลาด ปัจจุบันได้ปลูกมะนาวพันธุ์แป้นแปดริ้ว จำนวนทั้งหมด ๒๐๐ ต้น

ทั้งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เริ่มทำการเกษตรแบบผสมผสานบนพื้นที่ ๗ ไร่ ปลูกกล้วยหอมแซม จำนวน ๒๐๐ หน่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งในการทำเกษตรได้วิเคราะห์ความต้องการของตลาดว่ามีความต้องการเพาะปลูกหรือไม่ มีการค้นคว้าทดลองและค่อยพัฒนาในการทำเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งได้นำหลักทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ มาใช้ในการทำการเกษตร โดยมีฐานการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ฐานการปลูกมะนาวแบบลงดิน
๒. ฐานพืชผักสวนครัว
๓. ฐานโรงเพาะพันธุ์พืช
๔. ฐานบัญชีครัวเรือน
๕. ฐานประมงชาวบ้าน ได้แก่ ปลาตูก ปลาไนล กบในกระชัง
๖. ฐานไก่ไข่เร่งโตโดยปลูกเป็นโรงเรือน
๗. ฐานทำปุ๋ยหมัก
๘. ฐานมะม่วงหลากหลาย

เทคนิคการปลูกมะนาวแบบลงดิน

การปลูก

๑. ระยะในการปลูก ระยะระหว่างต้น x ระยะระหว่างแถว = ๓ x ๓ เมตร
๒. ขุดหลุมปลูกโดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร
๓. รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ประมาณ ๒ กิโลกรัม โดยคลุกเคล้ากับดินก้นหลุม

การดูแล

๑. สามารถให้น้ำทุก ๕ - ๗ วันต่อครั้ง ๆ ละ ประมาณ ๑๕ - ๓๐ นาที โดยสามารถปรับใช้ได้ตามสภาพพื้นที่ปลูก
๒. ให้อุณหภูมิ ๘ - ๒๔ - ๒๔ ในช่วงเดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน เพื่อเร่งการสร้างตาดอก
๓. ใช้เทคนิคการรดให้น้ำต้นมะนาว ประมาณเดือนกันยายน - เดือนตุลาคม เพื่อให้ไปเก็บผลผลิตในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มะนาวราคาดี
๔. หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรตัดแต่งกิ่งกระโดงและใส่ปุ๋ยสูตร ๒๕ - ๗ - ๗ เพื่อบำรุงต้นมะนาว

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. การปลูกพืช ปลูกในสิ่งที่ชอบ สิ่งที่ได้รับประทานได้
๒. ศึกษาตลาด และความต้องการของตลาด
๓. ทำการศึกษาค้นคว้า คิดค้น และพัฒนาให้เกิดคุณภาพ
๔. รู้จักออม ใช้เงินอย่างมีคุณค่า

สิ่งที่ต้องการพัฒนาในอนาคต

๑. ทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด เพื่อให้สุขภาพดี ผู้บริโภครับประทานแล้วปลอดภัย
๒. มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
๓. อยากให้คนในชุมชนไม่มีหนี้สินมากกว่า ๕๐%

รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๓ การคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด กิจกรรมเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำสวน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลผู้นำกลุ่มองค์กรในงานพัฒนาชุมชนดีเด่น ตามโครงการ “ยกย่องคนดีเป็นศรีพัฒนาชุมชน”

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลชนะเลิศผู้นำวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ระดับจังหวัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครอบครัวพัฒนาดีเด่น ระดับจังหวัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครอบครัวพัฒนาดีเด่น ระดับอำเภอ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ผู้นำวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ระดับอำเภอ

(สัมภาษณ์ นายวัฒนา โพธา, วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

๓. นายปรีชา ดาวมณี

บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลดงน้อย อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๙๙-๔๖๗-๗๓๕๙

นายปรีชา ดาวมณี เดิมครอบครัวประกอบอาชีพทำนา ทำเกษตรแบบผสมผสาน ได้ปลูกพืชสมุนไพร ซึ่งได้สมุนไพรจากเครือข่ายในจังหวัดฉะเชิงเทรา พื้นที่ดินในบ้านมีจำนวน ๑๕ ไร่ ได้แบ่งพื้นที่ปลูกสมุนไพร จำนวน ๓ ไร่ โดยจุดเด่นของสมุนไพรทำแบบอินทรีย์ ซึ่งได้หันมาผลิตยาสมุนไพร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่สำเร็จด้านเภสัชกรรมแพทย์แผนไทย จึงใช้ความรู้ที่เรียนมาผลิตยาสมุนไพรรักษาโรค เช่น กลุ่มความดัน กลุ่มเบาหวาน กลุ่มกรดไหลย้อน สมุนไพรน้ำมันพญาไพร (พญายาไทย) สรรพคุณ แก้อาการเคล็ดขัดยอก ปวดตามร่างกาย คลายเส้น ปวดตามข้อ ขามือ ขาเท้า ผื่นคัน แมลงสัตว์กัดต่อย

ส่วนประกอบสมุนไพรน้ำมันพญาไพร

พิมเสน	๒๐ %
การบูร	๑๐ %
เกล็ดสะระแหน่	๑๕ %
น้ำมันระกำ	๑๕ %
ว่านไพล	๑๕ %
ว่านนางดำ	๑๕ %
ว่านเอ็นเหลือง	๑๕ %

ทั้งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ องค์การบริหารส่วนตำบลตงน้อยได้มาสนับสนุนโครงการสวนป่าสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประสบการณ์

๑. เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดฉะเชิงเทรา
๒. แพทย์ประจำตำบล
๓. ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่

แนวคิดในอนาคต

- พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพร
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและสมุนไพร

(สัมภาษณ์ นายปรีชา ดาวมณี, วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

*ភូមិវិទ្យាបច្ចេកទេសកសិកម្ម
ទំនើបប្រកបដោយ*

ปราชญ์เกษตรอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายสุวิทย์ คุณาวุฒิ

บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๙ ตำบลหัวสำโรง อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๘๓๔-๓๒๙๙

นายสุวิทย์ คุณาวุฒิ ได้มีความเชี่ยวชาญในการทำสวนมะม่วง โดยได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการปลูกมะม่วงจากบิดา มารดา โดยได้เริ่มปลูกมะม่วงในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นทายาทรุ่นที่ ๓ ในการบริหารจัดการมะม่วงของครอบครัว

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้เริ่มปลูกมะม่วง เดิมได้ปลูกมะม่วงที่วัดใหม่บางคล้า ในพื้นที่ ๔๔ ไร่ ต่อมาได้มาซื้อพื้นที่ปลูกมะม่วงที่สวนทรายทอง ตำบลท่าทองกลาง อำเภอบางคล้า จำนวน ๖๑ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑

ต่อจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ซื้อที่ดินมาปลูกมะม่วงในตำบลหัวสำโรง อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกมะม่วงจำนวน ๒๕๐ ไร่ โดยได้รวบรวมพันธุ์มะม่วงจากหลายสายพันธุ์ เช่น อาร์ทูอีทู จากประเทศออสเตรเลีย เชียวเสวย ฟ้าลัน ทั้งนี้เป็น ๑ ใน ๔ ที่บุกเบิกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ นอกจากนี้ผลผลิตมะม่วงของสวนเพชรสำโรง ได้รับการรับรองเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) โครงการความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) ด้านพืชชนิดมะม่วง เป็นครั้งแรก ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นรุ่นแรกของภาคตะวันออก และได้ดำเนินการผลิตตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเหมาะสม (Good Agricultural Practices : GAP) จนได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยรวมกลุ่มเกษตรกรชาวสวนมะม่วงของอำเภอแปลงยาว ทั้งนี้ในสวนมะม่วงได้ใช้สติกเกอร์เทียบสีเพื่อเปรียบเทียบความสุกและความหวานของผลผลิตมะม่วง ทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อผลผลิตและรับประทานมะม่วงในระยะเวลาที่เหมาะสม

นายสุวิทย์ คุณาวุฒิ ได้เป็นผู้คิดและพัฒนาใช้ระบบ Hot dip คือ การจุ่มน้ำร้อนอุณหภูมิ ๕๒ - ๕๕ องศาเซลเซียส จุ่มนาน ๕ นาที เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่ติดกับมะม่วง เช่น โรคแอนแทรคโนส โรคข้าวผลเน่า โดยนำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ให้มะม่วงได้มาตรฐาน (ข้อมูลประวัติผลงานเกษตรกรสาขาอาชีพทำสวนมะม่วง นายสุวิทย์ คุณาวุฒิ, ๒๕๕๘, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์) ซึ่งได้ส่งออกมะม่วงไปในต่างประเทศ ได้แก่ รัสเซีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน ตะวันออกกลาง ยุโรป และเวียดนาม ปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน ชมรมชาวสวนอำเภอแปลงยาว รวมทั้งเป็นวิทยากรการสาธิตการผลิตมะม่วง และเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

หลักในการดำเนินชีวิต

น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

หลักในการดำเนินงานในอนาคต

๑. สานต่ออาชีพทางการเกษตร
๒. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
๓. การทำเกษตรสวนมะม่วงไม่มีหนี้สิน โดยคุณสุวิทย์ คุณาวุฒิ ได้ใช้หลักการเก็บออมเงินแล้วค่อยขยายพื้นที่ไปเรื่อย ๆ จนปัจจุบันได้ขยายพื้นที่ปลูกยาว ๒๑๓ ไร่ ทั้งนี้พื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้นเกือบ ๖๐๐ ไร่

รางวัล

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รางวัลที่หนึ่ง การประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำสวน
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สมาชิกสหกรณ์ดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๑ สหกรณ์ชมรมสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๔ ได้รับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๕ ดาว จำนวน ๔ ครั้งต่อเนื่อง
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๒ การประกวดมะม่วงน้ำดอกไม้ เบอร์ ๔ ในงานมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว ครั้งที่ ๔๑ ประจำปี ๒๕๕๔
๕. ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รางวัลชนะเลิศ การคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น สาขาทำสวน ระดับเขต
๖. ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ระดับ ๕ ดาว ประเภทอาหาร
๗. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ การคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำสวน
๘. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับคัดเลือกเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ระดับจังหวัด สาขาปราชญ์เกษตรกรดีเด่น จังหวัดฉะเชิงเทรา

(สัมภาษณ์ นายสุวิทย์ คุณาวุฒิ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒)

๒. นายทองพูล โฉมสะอาด

บ้านเลขที่ ๑๘/๑ หมู่ ๖ ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๘๔-๓๐๐๒

นายทองพูล โฉมสะอาด เดิมประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ พันธุ์ไก่เนื้อ แต่เนื่องจากการเลี้ยงไก่เพื่อจำหน่ายทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย จึงหันมาปลูกพริกชี้หู ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มาสนใจปลูกมะนาว ตอนแรกได้ปลูกมะนาวแป้นพิจิตร ต่อมาได้ศึกษาค้นคว้าผสมพันธุ์มะนาว ระหว่างแป้นสโรชากับแป้นได้หวัน ได้ต้นผสมให้ชื่อว่ามะนาวหอมแปดริ้ว ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ปลูกง่าย โตเร็ว น้ำเยอะ น้ำหอม ไร้เมล็ด ทนทานต่อแดดต่อโรค ให้ผลผลิตเร็ว เก็บไว้ได้นาน รสชาติเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค อายุการเก็บผลจะเริ่มออกดอกถึงเก็บผลผลิตได้ประมาณ ๔ - ๕ เดือน ถ้านับอายุตั้งแต่ปลูกประมาณ ๘ เดือน ก็เริ่มให้ผลผลิต อายุของมะนาวอยู่ได้ ๕ - ๖ ปี ก็จะมีการปลูกต้นแซม

การปลูग्มะนาว (เอกสารประกอบการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ ปี ๒๕๖๐ สาขาอาชีพ ทำไร่นาสวนผสม อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๖๐, หน้า ๗ - ๑๐)

๑. การเตรียมดิน โดยต้องพิจารณาดินก่อนว่ามีความอุดมสมบูรณ์เท่าใด เพราะจะได้คำนวณการหว่าน ชี้ไก่ การปรับสภาพดินและก่อนไถดินต้องหว่านชี้ไก่ลงไปแปลงเพื่อไม่ให้ชี้ไก่ไหลหนีและเป็นการหมักไม่ให้เกิด แก๊ส

๒. การไถ ไถพรวนดินเพื่อปรับหน้าดินเพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นในดินให้มากที่สุด

๓. การหมักดิน ต้องโรยปุ๋ยหมักและไถหมักดินเพื่อปรับปรุงดินเพื่อฆ่าเชื้อโรคและหมักอย่างน้อย ๑๕ วัน (ตากแห้ง)

๔. การเตรียมแปลงปลูก ไถพรวนดินเสร็จแล้วขุดหลุมแต่พอดี แล้วปลูग्มะนาวลงดินได้เลย และใช้ฟาง หรือต้นถั่ว (เป็นปุ๋ยพืชสด) คลุมบริเวณโคนมะนาวเพื่อรักษาความชุ่มชื้นให้แก่ต้นมะนาว การปลูग्มะนาว ปลูग् ห่างประมาณ ๔ - ๕ เมตร เมื่อปลูग्แล้วใส่ปุ๋ยคอกทุก ๑ - ๒ เดือน/ครั้ง พร้อมให้น้ำทุก ๒ - ๓ วัน/ครั้ง สำหรับการ รักษาความชื้นให้กับต้นมะนาวโดยใช้ฟางข้าวคลุมโคนต้น แต่ถ้าเป็นเศษวัชพืชหรือพืชตระกูลถั่วจะช่วยให้ดิน มีคุณลักษณะร่วนซุย มีธาตุอาหารเพิ่มขึ้น มะนาวจะเจริญเติบโตเร็ว ต้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การตลาดและการแปรรูป

๑. การขายลูกมะนาว จะขายตามสภาวะการตลาด ซึ่งจะมีทั้งการขายแบบชั่งกิโล และขายนับลูกคัดขนาด จะขายส่งในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง

๒. การขายกิ่งมะนาวตอน จะขายตามความต้องการของลูกค้าที่สั่ง ซึ่งจะมีทั้งแบบตัดกิ่งตอนเมื่อมีราก สมบูรณ์แล้วส่งขาย และการขายแบบตัดกิ่งตอนที่ไม่มีรากสมบูรณ์มาปลูग्ในกระถางจนมะนาวแตกใบใหม่ดีแล้วจะ ส่งขายตามที่ลูกค้าสั่งมา

๓. การแปรรูป ได้ทำน้ำมะนาวเพื่อสุขภาพ ผงมะนาวพร้อมซัง โดยการแปรรูปมะนาวทำในครัวเรือน

๔. การตลาด ได้มีแม่ค้ามารับซื้อมะนาวที่บ้าน และส่งมะนาวไปประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

หลักในการดำเนินงาน

๑. มีการขยายพันธุ์มะนาวและแนะนำให้ประชาชนไปปลูก
๒. คนที่สนใจมะนาวในสวน ถ้าต้องการที่จะนำไปปลูก ให้มาศึกษาดูงานที่สวนก่อน ถ้าคิดว่าพันธุ์มะนาวดีค่อยซื้อไปปลูก

แนวคิดในอนาคต

มีการขยายแปลงมะนาวอีก ๓๐ ไร่

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ ๒ การคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด กิจกรรมเกษตรกรดีเด่นสาขาอาชีพทำสวน
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รางวัลชนะเลิศ การประกวดเกษตรกรดีเด่น ระดับเขต สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ภาคตะวันออก จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รางวัลที่ ๓ การประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ระดับประเทศ จากกรมส่งเสริมการเกษตร

(สัมภาษณ์ นายทองพูล โฉมสะอาด วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒)

๓. นายวินัย สุวรรณไตร

บ้านเลขที่ ๕๗ หมู่ ๘ บ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๒-๖๘๕-๖๙๙๑

นายวินัย สุวรรณไตร ได้ปลูกมันสำปะหลัง แต่ผลผลิตตกต่ำ มีปัญหาดินเสื่อม จากต้นใหญ่เหลือต้นนิดเดียว จึงได้ทำให้ทบทวนว่าการปลูกพืช “เชิงเดี่ยว” ทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้น จึงมาปลูกผักแทน โดยปลูกผักได้ประมาณ ๔ - ๕ ปี แต่การปลูกผักต้องตื่นเช้าและต้องดูแลตลอดเวลา จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ไปศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน ตำบลลาดกระโทง ของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เลยได้แนวคิดจากผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ซึ่งคำพูดของผู้ใหญ่วิบูลย์ “ถ้าไม่เข้าใจสังคมจะเป็นผู้ร้าย ถ้าไม่เข้าใจตัวเองจะมีความโลภ” คำพูดของผู้ใหญ่วิบูลย์ ทำให้ย้อนถึงอดีตว่า “ตอนเด็กอยู่ได้อย่างไร ถ้าเข้าป่าจะเจออะไร ถ้าเข้าป่าจะเจอทรัพยากรในป่า”

ดังนั้น ทำให้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่ที่จะต้องรู้ตัวเอง รู้ปัญหาตัวเอง เพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ มีการเรียนรู้ ๕ ข้อ คือ (ข้อมูลผลงานต้นไม้ที่ทรงคุณค่า ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลองค์กรและชุมชนโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสืบสานตำนานต้นไม้, ๒๕๖๑, หน้า ๒)

๑. รู้ตัวเอง ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จะรู้ในการใช้จ่ายเงินของตัวเอง
๒. รู้ปัญหา การวิเคราะห์รายจ่าย สาเหตุที่ติดการพนัน ติดเหล้า
๓. รู้ทรัพยากร ทำข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ
๔. รู้การจัดการ การจัดการข้าว สามารถทำโรงสีผลิตข้าวเองได้ใหม่ เพื่อกำหนดราคาข้าวเองให้กับชาวบ้าน
๕. รู้จักการวางแผนชีวิต การวางแผนตนเอง ต้องละเอียดรอบคอบและการวางแผนครอบครัวให้คิดเป็นทางเดียวกัน

นายวินัย สุวรรณไตร ได้นำหลัก ๕ รู้ มาวิเคราะห์อดีตของตนเอง ได้เห็นสภาพของการประกอบอาชีพของตนเองที่ผ่านมาก็ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงหันมาปลูกป่า นำผลผลิตในป่ามาเป็นอาหาร ยารักษาโรค เมื่อเหลือจึงนำออกขาย หันมาใช้ชีวิตแบบพึ่งตนเอง พยายามควบคุมรายจ่ายทุกด้านที่ไม่เกิดประโยชน์ จึงค่อยลด ละ เลิกการพนัน สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า สิ่งฟุ่มเฟือย

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ปี ๒๕๔๖ ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เห็นนายวินัย สุวรรณไตร ได้หันมาทำวนเกษตรอย่างจริงจัง จึงได้เชิญ นายวินัย สุวรรณไตร ไปจัดทำการจัดการทรัพยากร หลังจากได้เรียนรู้แนวคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ทำให้ปลดหนี้ได้หมด รวมทั้งภรรยาได้ไปเรียนรู้การจัดการสมุนไพร ได้แก่ การทำน้ำมันมะพร้าว รวมทั้งนายวินัย สุวรรณไตร ได้เรียนรู้การใช้สมุนไพรจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่สนใจทางการเกษตร โดยทำเป็นเกษตรต้นแบบ “เกษตรหลังบ้าน” เช่น ปลูกต้นดีปลากั้ง สรรพคุณ ดอกเป็นยา บำรุงน้ำดี รากเป็นยาแก้ความดันต่ำ ต้นเลี่ยน (สะดาอินเดียน) นำใบมาต้มน้ำแก้แอมฟอกซ์ รับประทานจำนวน ๒ หม้อ

ปัจจุบันนายวินัย สุวรรณไตร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านภูมิปัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แก่น โดยได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แก่น ในเวทีสุขภาพะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

แนวคิดในการทำวนเกษตร

๑. การทำวนเกษตร ทำ ๑ ปี ก็สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้ให้ศึกษา สนใจสมุนไพรอย่างจริงจัง เพื่อนำมารับประทาน รักษาโรค ตามแนวคิดการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้เปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน มีพืชสมุนไพรอยู่ ๑,๐๐๐ ชนิด

แนวคิดในอนาคต

๑. ได้พัฒนาเห็ดเหี่ยวไผ่มาทำเป็นขนม
๒. ค้นคว้าและพัฒนาวิจัยสารกันบูดจากเปลือกไม้พยอม

รางวัล

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับเกียรติบัตรบุคคลดีเด่นตามโครงการยกย่องคนดีเป็นศักดิ์ศรีพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๕๐
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ประเภทประชาชนทั่วไป เนื่องในโอกาสการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขสานต์”
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับโล่เกียรตินิยมเป็นเกษตรกรคนเก่ง ด้านการผลิต เกษตรแบบผสมผสาน จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับโล่แทนคุณแผ่นดิน ๒๕๕๖ “ต้นแบบคนดีสู่ ๖๕ ล้านคนดีทั่วประเทศ”

(สัมภาษณ์ นายวินัย สุวรรณไตร, วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

**ក្នុងវិស័យការងារ
អាជីវកម្ម**

ปราชญ์เกษตรอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายสมชาย สมาน

บ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ ๑ ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐๘๙-๒๔๔-๘๙๒๙

นายสมชาย สมาน ประกอบอาชีพทำไร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เดิมบิดามารดาประกอบอาชีพทำนา เมื่อทำนาเสร็จขายผลผลิตแล้วไม่มีอะไรเหลือเนื่องจากต้องเช่าพื้นที่คนอื่นทำนา ต่อจากนั้นได้แยกมาเช่าที่ดินของวัดห้วยหิน จำนวน ๕ ไร่ เพื่อปลูกมันสำปะหลัง ได้ปลูกมันสำปะหลังอยู่ ๒ ปี ต่อจากนั้นไปซื้อที่จำนวน ๔๙ ไร่ มีความคิดว่าทำอย่างไรให้ได้ผลผลิตเยอะและไม่ควรทำตามใคร ได้รู้ว่าการทำมันสำปะหลังมีรายได้ดี จึงได้เช่าที่ดินเพิ่มมาเรื่อย ๆ ทุก ๆ ปี จนถึงปัจจุบันมีพื้นที่ดินจำนวน ๓,๐๐๐ ไร่ ในการปลูกมันสำปะหลัง ปลูกสับปะรด ปลูกยางพารา ปลูกปาล์มน้ำมัน และปลูกยูคาลิปตัส

สำหรับพันธุ์มันสำปะหลังที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ห้วยบง ๖๐ ระยอง ๙ นครราชสีมา ๘๙ และพันธุ์อื่น ๆ ได้เรียนรู้จากการสังเกต ทำเอง จดบันทึก ศึกษาและทดลองดินว่าตรงไหนเหมาะแก่การปลูกมันสำปะหลัง พันธุ์ไหน รวมทั้งแสวงหาความรู้ก่อนปลูก ศึกษาตลาดก่อนลงมือทำ เก็บต้นพันธุ์ที่ทำ พันธุ์มันสำปะหลังระยอง ๙ เป็นพันธุ์ที่ตลาดต้องการ เนื่องจากแปรรูปมาทำน้ำมัน ส่วนพันธุ์พิจิตร ๒ นำมาแปรรูปเป็นไอศกรีม ทำขนม เนื่องจากมีกลิ่นหอม ใบมันสำปะหลังยังสามารถทำเป็นอาหารสัตว์ ต้นมันสำปะหลังสามารถขายท่อนพันธุ์ ขายเป็นไม้พิน นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ทำมันสำปะหลังโดยไม่จากท้ายรถปิคู พ่วงต่อรถไถไม่มันไว้ท้ายรถกระบะ ไม่ต้องทำเป็น “ลานมันสำปะหลัง”

ปัจจุบันได้เป็นประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลลาดกระทิง และในระดับอำเภอสนามชัยเขต รวมทั้งเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลังลาดกระทิง

การปลูกมันสำปะหลัง (ประวัติและผลงานนายสมชาย สมาน เอกสารประกอบการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ ปี ๒๕๕๙ สาขาอาชีพทำไร่)

๑. การเตรียมดิน (ดินดี)

การพิจารณาดิน :

- ก่อนตัดสินใจเลือกพันธุ์มัน ดูคุณภาพของดินว่ามีความเหมาะสมแค่ไหนก่อนตัดสินใจเลือกพันธุ์มันปลูก
- ต้องดูดินก่อนว่ามีความอุดมสมบูรณ์เท่าใด เพราะจะได้คำนวณการหว่านขี้ไก่ปรับสภาพดินและก่อนไถดินต้องหว่านขี้ไก่ลงไปแปลง เพื่อไม่ให้ขี้ไก่ไหลหนีและเป็นการหมักไม่ให้เกิดแก๊ส

การไถ :

ไถให้ลึก เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นในชั้นดินดานให้มากที่สุดในพื้นที่แล้ง ดินที่เก็บความชื้นได้สูงนั้น นับว่ามีความสำคัญต่อพืชที่ปลูก ทั้งนี้เพราะเหตุว่าพื้นที่ดังกล่าวมักไม่ได้รับน้ำฝนอย่างพอเพียงในฤดูกาลปลูก จำเป็นต้องไถระเบิดดินดานเพื่อเก็บความชื้นและไถให้น้อยครั้งที่สุดเพื่อลดต้นทุน

การหมักดิน :

ต้องไถหมักดินก่อนปลูกเพื่อฆ่าเชื้อโรคและหญ้า ๑๐ - ๑๕ วัน (ตากแห้ง) กรณีที่หว่านซีไคต้องให้ถูกน้ำฝนตกประมาณ ๑ ครั้งก่อน เพื่อให้ซีไคหมดแก๊สก่อน (ต้นฝน)

๒. การคัดเลือกพันธุ์มัน (พันธุ์ดี)

พันธุ์มัน :

วิธีเก็บต้นพันธุ์มัน ควรเก็บไว้ในต้นของมันก่อน ไม่ต้องตัดไว้ เพราะหากตัดไว้แค่ ๒๐ วัน ต้นก็จะด้อยคุณภาพ (การจัดการ คือ พื้นที่ ๑๐ ไร่ เว้นไว้ ๒ ไร่ สำหรับทำพันธุ์)

๓. การเตรียมแปลงปลูก

พื้นที่ :

ถ้าพื้นที่ต่ำควรยกทรงและหากพื้นที่ลาดเอียงไม่ควรยกทรง เพราะจะสามารถรักษาความชื้นในดินได้นานกว่าอายุการสร้างผลผลิตยาวกว่า เพราะทิ้งใบช้ากว่า การฟอร์มหัวจะสวยและดกกว่า ออกหัวได้รอบต้นโดยไม่มีอุปสรรค (ไหลข้างร่อง)

ความชื้น :

ต้องไถและจับดูความชื้นของดินก่อนปลูก ถ้ากำดูหากดินมีความชื้นจะติดมือ ถ้าไม่ติดมือจะแห้ง หากแห้งก็ควรจะคอยฝนก่อน ไม่ควรรีบปลูกเพราะเสี่ยงกับการตายสูง

๔. การพิจารณาดินและไถยกทรงก่อนปลูก

การปลูก : ก่อนปลูกต้องมีการแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารไทอะมิโทแซม + เชื้อรา + สารจับใบ + น้ำหมักขี้หมู เพื่อป้องกันเพลี้ยแป้ง เชื้อรา และเพื่อเก็บความชื้นในท่อนพันธุ์

- ดินดี ปลูกห่าง ประมาณ ๑ เมตร x ๑.๒๐ เมตร
- ดินเลว ปลูกถี่ ประมาณ ๑ เมตร x ๑ เมตร
- การตัดท่อนพันธุ์เน้นให้ตัดแบบตรง (ตามที่สะดวก)
- การปักท่อนพันธุ์ให้เฉียงเล็กน้อย (ปากฉลามลงจะดีกว่า)

๕. ระยะปลูก

ระยะปลูก ๑ เมตร x ๑.๒๐ เมตร และระยะปลูก ๑ เมตร x ๑ เมตร

- การบำรุงรักษาท่อนพันธุ์ที่ตัดออกมาปลูก คือ ตัดแต่งกิ่งให้เหลือ ๑ - ๓ กิ่ง เพื่อให้แสงส่องถึงโคนต้น และทำแปลงให้เตียนเพื่อให้ต้นมันไม่แย่งอาหารกันได้ ถ้าต้นพันธุ์มันไม่เนา สามารถเก็บไว้ได้นาน ๒ ปี อยู่ที่เราบริหารจัดการดูแลเฉพาะที่จำเป็นก่อน

- ถ้าต้นที่ไม่สวยกินอาหารไม่ถึงให้เลือกใส่ปุ๋ยเคมีเฉพาะต้นเพื่อบำรุงรักษาให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

๖. การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช

- ใส่ปุ๋ยซีไค ๘๐ - ๑๐๐ % เพราะปุ๋ยเคมีจะทำให้ดินแข็งคุณภาพไม่ดี ถ้าเป็นซีไคจะทำให้ดินร่วนซุย หักมันจะมีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง
- การกำจัดวัชพืช ก่อนที่จะคิดฉีดยาควรเลือกดูที่จุดคุ้มทุน ไม่ฉีดทุกแปลง ใช้ฉีดพ่นบางส่วนบริเวณที่รกรากเท่านั้น เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม

๗. การเก็บเกี่ยว

สามารถสุ่มดูหักมันก่อนขุดว่าได้ขนาดและได้มาตรฐานพอหรือยัง เพื่อนำมาคำนวณปริมาณเทียบกับต้นทุนที่ลงทุนไปในแปลงนั้น ๆ รวดูราคาของท้องตลาด ถ้าราคาไม่ดี คำนวณแล้วไม่คุ้มทุนก็ยังไม่ขุด จะเลือกขุดพันธุ์มันที่เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำก่อน

สูตรใบมันสำปะหลังหมัก

ส่วนผสม

๑. ใบมันสำปะหลัง ๗๕ - ๘๐ กิโลกรัม
๒. กากแป้ง ๒๐ กิโลกรัม
๓. เครื่องสับ หรือมีด
๔. ถังหมัก

วิธีทำ

๑. สับใบมันสำปะหลังเป็นชิ้นเล็ก ๆ
๒. นำวัตถุดิบใส่ถังหมัก ปิดด้วยพลาสติก
๓. หมักทิ้งไว้ ๑๕ วัน

วิธีใช้

การนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ ให้สังเกตสีของใบมันสำปะหลังหมัก ถ้ามีสีอมเหลืองและมีกลิ่นเปรี้ยวเหมือนของดองทั่วไปแสดงว่าได้ผ่านการหมักที่สมบูรณ์แล้ว สามารถนำไปเลี้ยงสัตว์ได้โดยไม่มีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อตัวสัตว์

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. อย่าทำตามคนอื่น ต้องศึกษาก่อนจึงจะทำ
๒. รู้ตลาด รู้สภาพดิน รู้จักดูแลรักษาพันธุ์มันสำปะหลัง
๓. คิดว่าวันที่ปลูกมันสำปะหลังว่าต้องการอะไร

แนวคิดในอนาคต

๑. อยากให้คนรุ่นหลังทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทำของจริงให้เกษตรกรได้ศึกษา
๒. การจดบันทึกเป็นสิ่งที่สำคัญ และหมั่นสังเกต ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้อยู่ตลอดเวลา

รางวัลและผลงาน

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับรางวัลการประกวดเกษตรกรพืชไร่ดีเด่น อันดับ ๑ ระดับจังหวัด
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับรางวัลการประกวดเกษตรกรพืชไร่ดีเด่น อันดับ ๒ ระดับเขต
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลการประกวดเกษตรกรพืชไร่ดีเด่น อันดับ ๑ ระดับจังหวัด
๔. ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลการประกวดเกษตรกรพืชไร่ดีเด่น อันดับ ๑ ระดับเขต
๕. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลการประกวดเกษตรกรพืชไร่ดีเด่น อันดับ ๒ ระดับประเทศ

(สัมภาษณ์ นายสมชาย สมาน วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

๒. นายครรชิต เข้มเฉลิม

อยู่ที่ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๖-๕๐๒๐

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร บ้านห้วยหิน เกิดจากความคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม (อดีตผู้ใหญ่บ้าน ห้วยหิน ตำบลลาดกระโทง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา) ผู้เป็นต้นแบบความคิดด้านการพึ่งพาตนเอง โดยใช้วิถีเกษตร อันเป็นรากฐานวิถีชีวิตของคนไทย ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ได้ใช้พื้นที่ดินที่มีอยู่ปลูกพันธุ์ไม้ ที่หลากหลายจนกลายเป็นป่าขนาดย่อม ๆ จนสามารถให้ผลผลิต ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เรียกวางจรพึ่งตนเอง ที่อ้างอิงป่าเล็ก ๆ ว่า “วนเกษตร” ความหมายของคำว่า วนเกษตรของผู้ใหญ่ คือ วิธีการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่เคียงคู่กับป่าและความหลากหลายของพรรณไม้น้อยใหญ่ และการเรียนรู้ในการหาอยู่หากินอย่างมีความสุขในพื้นที่ดินในการเพาะปลูก ทั้งนี้การทำวนเกษตรสามารถยืดหยุ่นไม่มีลักษณะตายตัวแต่ที่สำคัญคือ ต้องมีไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ ไม้ผลขนาดกลาง พืชผักสมุนไพรที่หลากหลายชนิดและสนองประโยชน์ใช้สอยได้ โดยปลูกคละต้นให้ เติบโตร่วมกันในพื้นที่ (ชีวิต “นอก” สายพาน ๗๒ ปี ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม, ส่งา ลือชาพัฒนพร, ๒๕๕๑, หน้า ๙๘ - ๑๖๓)

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน มีพื้นที่ประกอบด้วยต้นไม้หลายระดับปลูกผสมผสาน ในลักษณะคล้ายป่า ทั้งไม้ป่ายืนต้น ไม้ผล ไม้พุ่ม ผัก ไม้เถา ไม้หญ้า และพืชหัวต่าง ๆ กว่า ๗๐๐ ชนิด ในพื้นที่ ๑๐ ไร่ มีเส้นทางเดินเท้าทั่วบริเวณสวน กิจกรรมเด่นของศูนย์ คือ กิจกรรมสร้างป่าวนเกษตรเพื่อให้สอดคล้องต่อแนวคิด การพึ่งพาตนเองและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ภาพจาก คุณครรชิต เข้มเฉลิม

ประวัติการก่อตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนานวนเกษตรบ้านห้วยหิน แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะเริ่มต้น จากแนวคิดฟุ้งตนเองที่เสนอต่อสาธารณะ จึงมีผู้สนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นจำนวนมากจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน

ระยะที่สอง เกิดจากแนวคิดที่ต้องการขยายผลกับคนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเริ่มออกไปทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ป่าตะวันออก มีงบประมาณสนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้กับชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนา วิจัย และการเรียนรู้ เช่น โครงการศึกษาพรรณพฤกษชาติและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในป่าตะวันออก อย่างยั่งยืน (สวทช. และ สกว.) โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนานวนเกษตรฯ (กปร.) ส่วนงบประมาณสำหรับดูแลจัดการสถานที่ส่วนใหญ่มาจากทุนส่วนตัวและการสมทบจากบุคคล หน่วยงานและโครงการต่าง ๆ บ้าง

ระยะที่สาม ชาวบ้านเริ่มมีความคุ้นเคย และไปมาหาสู่รวมทั้งจัดตั้งเป็นเครือข่ายชุมชน ที่เรียกว่า “เครือข่ายป่าตะวันออก” ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาชีวิตและกองทุนการเรียนรู้ งบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้มาจากหลายหน่วยงานตามโอกาสและกิจกรรม เช่น โครงการวิจัยประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น ชุมชนบ้านป่าต้นน้ำคลองระบม - สียัด (สกว.) UNDP โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าลุ่มต่ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตรบ้านห้วยหิน มีคุณครรชิต เข้มเฉลิม บุตรชายผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม เป็นผู้ดูแลต่อ เนื่องจากผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ได้เสียชีวิตในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ นายครรชิต เข้มเฉลิม หลังเรียนจบ ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ได้เริ่มทำวนเกษตรโดยการเรียนรู้การจัดการต้นไม้ ใบหญ้า และได้สะสมความหลากหลายของสายพันธุ์ไม้ให้ครอบคลุมต่อการใช้ประโยชน์เพื่อการพึ่งตนเองอย่าง ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมการเกษตร ต้องให้ความสำคัญกับการเกษตร ทรัพยากรที่มีคุณค่า คือ ป่า ใช้พื้นที่เป็น แหล่งเรียนรู้ของชุมชนและสังคม โดยใช้พื้นที่ประมาณ ๑๐ ไร่ ให้คนได้มาศึกษาดูงาน คุณครรชิต เข้มเฉลิม ได้กล่าวว่าสิ่งสำคัญของการอยู่อย่างพอเพียงแบบวนเกษตร ต้องประกอบด้วย ๑) คน ๒) ความรู้ ๓) ทรัพยากร (สายตรงสุขภาพกับศิริราช, ๒๕๖๑, ออนไลน์) ซึ่งศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร บ้านห้วยหิน ได้มีหลักสูตรการ อบรมความรู้ชื่อหลักสูตร “วนเกษตรกับการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การเรียนรู้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ และการจัดการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ให้คณะนักเรียน ครู และประชาชนทั่วไปได้เข้าไป ศึกษา มีร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสมุนไพร ผลิตภัณฑ์เครือข่ายวนเกษตร และมีการจำหน่ายต้นไม้พันธุ์ ต่าง ๆ จากเครือข่ายวนเกษตร

ภาพจาก คุณครรชิต เข้มเฉลิม

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. ต้องทำการเกษตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการดำรงชีวิต ปัจจัย ๔ ซึ่งแตกต่าง เพราะปัจจุบันการเกษตรเป็นการเกษตรที่ตอบสนองทุนนิยม
๒. ทำการเกษตรให้มีความหลากหลายในพื้นที่เดียวกัน
๓. ด้านภูมิสังคม ต้องการให้เห็นความยั่งยืน ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

หลักการดำเนินชีวิต

๑. ใช้ชีวิตเรียบง่ายสอดคล้องกับความเป็นธรรมชาติของชีวิตและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๒. ใช้ชีวิตที่เรียบง่ายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

ภาพจาก คุณครรชิต เข้มเฉลิม

รางวัล

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับ “รางวัลวัฒนคุณากร” ประเภทกลุ่มบุคคล จากกระทรวงวัฒนธรรม
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับ “รางวัลวัฒนคุณากร” ประเภทบุคคล จากกระทรวงวัฒนธรรม
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับ “รางวัลผู้สืบสานตำนานต้นไม้ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม รุกขมรดกของแผ่นดิน” จากกระทรวงวัฒนธรรม
- (สัมภาษณ์ นายครรชิต เข้มเฉลิม วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ทางโทรศัพท์)

๓. นายเลี่ยม บุตรจันทา

อยู่ที่ ๔๑๑ หมู่ ๑๖ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๔-๗๑๑-๖๐๙๙

ภาพจากเว็บไซต์สำนักข่าวสิ่งแวดล้อม <https://greennews.agency/?p=๑๔๐๘๖>
สืบค้นวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

คุณเลี่ยม บุตรจันทา เดิมเป็นคนอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้อพยพมาอยู่บ้านนาอีสาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เดิมประกอบอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง ข้าวโพด แต่ไม่ประสบความสำเร็จ มีหนี้สิน ต้องไปกู้ธนาคารเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อดีตเคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๖ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้เริ่มมาปลูกผักและไปเรียนรู้ เรียนการจัดการวนเกษตรศูนย์วิจัยยางของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ปราชญ์ชาวบ้านเกษตรนัคคิด ได้แนวคิดในการทำบัญชีครัวเรือน การทำไร่สวนผสม ได้นำแนวคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม มาปรับใช้ที่ไร่ของตนเอง โดยตั้งชื่อสวนว่า “สวนออนซอน” หมายถึง มีความประทับใจ มีความสุขเต็มที่ ซึ่งปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก เหลือกินต้องแบ่งปันและจำหน่าย ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

นอกจากนี้ คุณเลียม บุตรจันทา ได้เรียนรู้การทำสมุนไพรจากคุณพ่อ และไปเรียนการทำสมุนไพรจากผู้ใหญ่บุญย์ เข้มเฉลิม ซึ่งผู้ใหญ่มาก่อน ได้รับการถ่ายทอดจากคุณหม่อจันดี เข้มเฉลิม (คุณพ่อ) และได้ถ่ายทอดการทำสมุนไพรให้กับภรรยาและลูกชาย ทั้งนี้ลูกชายคนที่ ๑ ได้ไปเรียนในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะเทคโนโลยีเกษตร คนที่ ๒ เรียนคณะแพทยแผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้นำองค์ความรู้มาต่อยอดในครอบครัว ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ทำ “ท่องเที่ยวเชิงเกษตร” มีกิจกรรม ทำนา เกี่ยวข้าว ปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การทำน้ำอ้อย มีฐานการเรียนรู้ของใช้ เช่น การทำน้ำยาซักผ้า การแปรรูปสมุนไพร การแปรรูปการทำครีมมะขาม ฐานของกิน ได้แก่ แปรรูปอาหารจากหน่อไม้ในการประกอบอาหารเลี้ยงผู้เข้าอบรม จะนำผลผลิตที่ปลูกได้จากสวนมาแปรรูปอาหาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฤดูกาลที่ผลผลิตทางการเกษตรได้ผลผลิตออกผลที่จะให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติสัมผัสกับบรรยากาศของธรรมชาติ มีการอบรมคนกล้าคืนถิ่น ซึ่งคุณเลียม บุตรจันทา เป็นปราชญ์ชาวบ้าน เป็นเกษตรกรนักคิด นักปฏิบัติและเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยได้รับตำแหน่งเป็น “เมธาจารย์” จากมหาวิทยาลัยชีวิต

หลักในการดำเนินชีวิต

ทำให้ชีวิตอยู่รอด เอาที่บ้านเป็นตัวตั้งให้คนรับประทานอย่างปลอดภัย

แนวคิดในการดำเนินงานในอนาคต

ไม่ทำลายดิน ไม่ทำลายน้ำ ไม่ทำลายป่า การรักษาธรรมชาติให้สมบูรณ์ โดยไม่ใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์

(สัมภาษณ์ คุณเลียม บุตรจันทา, ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ทางโทรศัพท์)

สวนวนเกษตร ภูใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม

Forest Agriculture phuyai Wiboon Khemchalem

**ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
อำเภอท่าตะเกียบ**

ปราชญ์เกษตรอำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. นายประสิทธิ์ รูปคำ

บ้านเลขที่ ๗๙ หมู่ ๙ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เดิมมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดขอนแก่น ประกอบอาชีพรับจ้างอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เริ่มทำการเกษตรเมื่อประเทศไทยประสบวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ นายประสิทธิ์ รูปคำ ไม่มีความรู้เรื่องการเกษตรเลยได้เริ่มปลูกขนุน น้องชายนายประสิทธิ์ รูปคำ ได้บอกคุณประสิทธิ์ว่าการปลูกขนุนต้องฉีดยา ควรที่จะไปปลูกไผ่มากกว่า ดังนั้นคุณประสิทธิ์จึงได้ขับรถไปศึกษาการปลูกไผ่ที่จังหวัดปราจีนบุรี โดยสั่งพันธุ์ไผ่ที่จังหวัดจำนวน ๒๐๐ กิ่ง ในช่วงแรกไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการวางระบบน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้กู้เงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อมาปลูกไผ่ตง มีรายได้จากการขายไผ่ตงวันละ ๔๐๐ บาท โดยขายในชุมชนและมีไผ่ออกมาจำนวนมากจึงได้มาแปรรูปเป็นหน่อไม้ดอง ต่อมาคุณเกษม กุลสาลี เป็นเกษตรกรที่มีความรักด้านการเกษตร ได้ชวนไปขายไผ่ตงที่จังหวัดปราจีนบุรี โดยไปขายที่ตลาดเนินหอม จังหวัดปราจีนบุรี ให้กิโลกรัมละ ๒๕ บาท ได้เงินมาจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท แต่พอไปขายรอบที่สอง ได้ให้กิโลกรัมละ ๑๗ บาท จึงประสบปัญหาเรื่องราคาตลาดและผลผลิต จึงเกิดการรวมกลุ่มผู้ปลูกไผ่ตงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เริ่มตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกไผ่อำเภอสยามชัยเขต โดยเป็นรองประธาน หลังจากนั้นมา สมาชิกมีจำนวนมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แยกมาเป็นวิสาหกิจกลุ่มผู้ปลูกไผ่ตงอำเภอนาทะเกียบ ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ ๖๑ ราย คุณประสิทธิ์ รูปคำ เป็นประธานกลุ่มและได้เป็นคนแรกที่ได้ GAP (Good Agricultural Practice) ซึ่งได้คุณสำรวย ทรัพย์ประสาน อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นคนจุดประกายในการพัฒนากลุ่มปลูกไผ่ตงให้มีการรวมกลุ่ม และมีว่าที่ร้อยตรีรักพงษ์ วงศ์รอด เกษตรตำบลท่าตะเกียบ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและสอนเทคนิคทางการเกษตรให้ ในการปลูกไผ่ควรเลือกพื้นที่น้ำไม่ท่วม ระยะในการปลูกไผ่ ๖ x ๖ เมตร ในพื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกไผ่ตงให้มีคุณภาพและหน่อสวย ควรใช้ถุงดำคลุมหน่อไม้ ประมาณ ๕ วัน จึงตัดได้ ในถุงดำควรใส่หญ้าแห้ง หรือใบไม้แห้ง แต่ถ้าจะให้หน่อไม้มีคุณภาพดีที่สุดควรใส่กากถั่วเหลือง ซึ่งผลผลิตอยู่ในช่วงเดือนเมษายน – เดือนพฤษภาคม จุดเด่นของหน่อไผ่ตงบ้านอ่างเตย หมู่ ๙ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา รสชาติหวานกรอบ ไม่เหมือนไผ่ตงที่อื่น รวมทั้งมีการรวมกลุ่มของสมาชิกอย่างเข้มแข็ง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้จัดตั้งเป็น “แปลงใหญ่ไผ่อำเภอนาทะเกียบ” ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการตามแนวทาง “การตลาดนำการผลิต” ทั้งนี้กลุ่มไผ่ตงได้นำไผ่ตงส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดฝักร่วมใจ ตลาดไท จังหวัดปทุมธานี และตลาดต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครปฐม จังหวัดกำแพงเพชร และห้างแม็คโคร (รักพงษ์ วงศ์รอด นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ ที่สำนักงานเกษตรอำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๖๒)

เป้าหมายในการดำเนินชีวิต

อยากยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเกษตรกรในอำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนการผลิตไผ่ตง

๑. การปลูก

ปลูกได้ตลอดทั้งปี หากฝนทิ้งช่วงควรให้น้ำช่วย และควรมีแหล่งที่สามารถให้น้ำได้ตลอดทั้งปี

๒. การเตรียมพื้นที่ปลูก

- ปรับพื้นที่ ปรับพื้นที่ปลูกในลักษณะยกร่องพนม ไถตะ ไถพรวน แล้วตากดินไว้ ๗ - ๑๐ วัน
 - ระยะปลูก ระยะปลูกที่เหมาะสม ระหว่างต้น x ระหว่างแถว คือ ๕ x ๖ เมตร หรือ ๖ x ๖ เมตร
- ในพื้นที่ ๑ ไร่ จะปลูกไม้ตงประมาณ ๔๘ - ๕๒ ต้น
- การเตรียมหลุมปลูก หลุมที่ปลูกไม้ควรมีขนาด กว้าง x ยาว ลึก โดยขนาดหลุมประมาณ ๒๕ x ๒๕ x ๒๕ เซนติเมตร ผสมปุ๋ยคอก ๑ กิโลกรัม รองก้นหลุม

๓. การดูแลรักษา

- การให้น้ำ ในฤดูฝนอาจจะไม่ต้องให้น้ำเลยก็ได้ นอกจากฝนทิ้งช่วงนาน ๆ จึงให้น้ำช่วย แต่หลังจากหมดฝนแล้ว ผู้ปลูกควรคอยรดน้ำให้เสมอ เพราะไม้ในปีแรกยังไม่ค่อยแข็งแรงอาจตายได้โดยง่าย หลังจากอายุเกิน ๑ ปี ไปแล้ว ต้นไม้จะแข็งแรงและทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี
- การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๕ - ๗ - ๗ ช่วงเดือนเมษายน ถึงกรกฎาคม ครั้งละ ๒๐ กรัม/ครั้ง/๑๕ วัน นิยมใส่ปุ๋ยคอก (มูลไก่) เป็นหลัก ในอัตราส่วน ๒,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ในกรณีที่ต้องการเร่งการออกหน่อ นอกเหนือจากการใส่ปุ๋ยปกติแล้วมีการใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖ - ๐ - ๐) ในอัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัมรอบๆ กอ ระวังอย่าให้โดนหน่อเพราะจะทำให้หน่อเน่า การใส่ปุ๋ยเพื่อเอาหน่อ โดยเฉพาะไม้ตงจะเน้นปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักเป็นหลัก ไม่ควรใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้ไม้ทรุดโทรมเร็ว

๔. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูของไม้ตง

ปกติไม่มีการระบาดของโรคและแมลงในสวนไม้ มีเพียงแมลงพวกหนอนผีเสื้อกลางคืนมากัดกิน และม้วนใบไม้เพื่อหลบซ่อนและเป็นที่อาศัยในระยะดักแด้บ้างเล็กน้อย

๕. การขยายพันธุ์ไม้ตง

ขยายพันธุ์โดยตอนกิ่งจากต้นแม่ที่มีอายุ ๘ เดือน - ๒ ปี เท่านั้น

๖. การไว้ลำและการตัดแต่งกอ

ไม้เมื่อปลูกได้ประมาณ ๘ - ๙ เดือน จะเริ่มแตกหน่อได้ประมาณ ๔ - ๕ ลำ ในระยะแรกนี้จะไม่มีการตัดหน่อเลยปล่อยให้ลำต่อไป การดูแลกอไม้ในช่วงนี้จะทำการตัดลำต้นที่เล็กออกไป เหลือไว้เฉพาะลำที่ใหญ่ กิ่งแขนงเล็ก ๆ บริเวณโคนต้นที่ขึ้นเกะกะของลำแม่ควรตัดแต่งให้โล่ง เพื่อให้แสงแดดส่องถึงพื้นได้ สะดวกในการให้น้ำและดูแล เมื่อต้นไม้อายุได้ประมาณ ๑ ปี จะมีหน่อแทงขึ้นมาอีกประมาณ ๕ - ๖ หน่อ

๗. การคลุมหน่อไม้ตง

จะช่วยรักษาความชื้นที่ตาเหง้า ทำให้หน่อไม่มีรสขาดิหวาน และสีขาวสวย วัสดุที่ใช้ควรโปร่งและเก็บความชื้นได้ดี ได้แก่ ใบไม้ ฟาง วัชพืช ขี้เลื่อย เป็นต้น โดยเริ่มคลุมหน่อเมื่อมีขนาดประมาณ ๑๕ เซนติเมตร

๘. การตัดหน่อ

ไผ่จะเริ่มแทงหน่อเมื่อเริ่มเข้าฤดูฝน การตัดหน่อจะตัดเมื่อหน่อยาวประมาณ ๔๕ เซนติเมตร โดยใช้เลื่อยแทงห่างปลาดัดหน่อบริเวณกาบใบที่สามนับจากโคนหน่อ ซึ่งเหลือคาหน่อไว้ ๒ - ๓ ตา สำหรับหน่อที่ไม่แข็งแรงให้ตัดทิ้ง หากตัดไว้นาน ๆ จะทำให้ความหวานของหน่อไม่ลดลง ดังนั้นควรตัดหน่อมาแล้วรีบขายทันที

๙. การตัดฟันลำ

การคัดเลือกลำไผ่ หรือการปล่อยลำไผ่จะทำในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม โดย ๑ กอ คัดเลือกลำไผ่สมบูรณ์ไว้ ๔ - ๖ ลำ ลำที่เหลือตัดจำหน่ายต่อไป

๑๐. การผลิตไผ่ตงนอกฤดู

- เริ่มทำการปล่อยลำ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม (วันแม่) ถึงเดือนพฤศจิกายน
- เดือนพฤศจิกายน เริ่มทำความสะอาดรอบโคนไผ่ตง โดยการเริ่มใส่มูลไก่รอบๆ โคนไผ่ตง โดยใช้มูลไก่ ๒ - ๓ กระสอบต่อกอ (ขึ้นอยู่กับขนาดกอ)
- เดือนธันวาคม (วันพ่อ) เริ่มรดน้ำ และจะรดน้ำประมาณ ๓ เดือน ในอัตรา ๓ วัน/ครั้ง
- ช่วงประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ไผ่ตงจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อไม้ในช่วงนอกฤดู (เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม)

แนวคิดในอนาคต

อยากรนำลำต้นไผ่ตงมาผลิตทำตะเกียบไม้ไผ่ให้สอดคล้องกับชื่ออำเภอท่าตะเกียบ

รางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รางวัลเกษตรกรดีเด่นด้านการผลิต GAP พืช ระดับจังหวัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) พืช

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ การพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น “สาขาอาชีพทำสวน ระดับจังหวัด”

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ การพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น “สาขาอาชีพทำสวน ระดับเขตภาคตะวันออก”

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอท่าตะเกียบ ได้รับการคัดเลือกเป็นวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในเขตปฏิรูปที่ดิน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลชมเชย เกษตรกรดีเด่น สาขาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ระดับประเทศ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP ดีเด่น) จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๖ กรมวิชาการเกษตร

(สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ รูปดำ, วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒)

๒. นายสายัณห์ เมินพิมาย

บ้านเลขที่ ๒ หมู่ ๙ บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติความเป็นมา

นายสายัณห์ เมินพิมาย มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เดิมประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ได้เห็นว่าพื้นที่หมู่บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความอุดมสมบูรณ์ จึงได้มาซื้อที่ดินจำนวน ๕ ไร่ ซึ่งเดิมไม่มีความรู้เรื่องการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้มาเป็นเกษตรกรอย่างจริงจัง แต่ยังไม่ทราบหลักในการทำเกษตร โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทางราชการส่งไปศึกษาดูงานในโครงการ ๕ ประสาน สืบสานการเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง จึงได้แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งมีความศรัทธาในโครงการพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงได้แนวคิดมาจัดการทำเกษตรผสมผสาน และได้รับคัดเลือกเป็น “ปราชญ์เกษตรกรของอำเภอท่าตะเียบ” โดยสำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันมีพื้นที่ ๑๒ ไร่ ในการทำเกษตรโดยแบ่งการดำเนินงานในรูปทฤษฎีใหม่ ดังนี้

๑. ขั้นที่ ๑ เป็นเรื่องการผลิต กำหนดพื้นที่ในการปลูกผัก พื้นที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อบริโภคและการจำหน่ายผลผลิต โดยในตำบลท่าตะเียบเกษตรกรประสบปัญหาไม้ข้างป่ามารบกวน ทำลายผลผลิตทางการเกษตร จึงได้มาปลูกพืชผสมผสาน ซึ่งได้รับคำแนะนำจาก คุณประสิทธิ์ รูปคำ ว่าควรปลูกพืชผสมผสาน แบ่งเป็นไม้ตง ๔ ไร่ ขนุนพันธุ์มาเลเซีย ๕ ไร่ ที่เหลือผสมผสานการปลูกมะละกอพันธุ์ดำเนิน ปลูกชะอมตามแนวรั้วบ้าน

ทั้งนี้ ได้แนวคิดการปลูกไม้ตงจากคุณประสิทธิ์ รูปคำ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้ตงอำเภอท่าตะเียบ โดยครั้งแรกได้ปลูกไม้ จำนวน ๑๒๐ กอ

๒. แนวทางทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ ในการรวมกลุ่ม รวมพลังกลุ่มเกษตรกร ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรปลูกไผ่ตง “กลุ่มแปลงใหญ่ไผ่อำเภอท่าตะเกียบ” ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ได้มีการพัฒนาตลาดและผลิตภัณฑ์ไผ่ตงให้ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP (Good Agricultural Practice) โดยกรมวิชาการเกษตร

๓. แนวทางทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๓ การนำผลผลิตมาแปรรูปจัดจำหน่าย มีการจัดการร่วมกับชุมชน โดยภรรยาของคุณสายัณห์ เหมินพิมาย ได้นำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่อยู่ในสวนมาแปรรูป เช่น ได้นำขนุนมาแปรรูปเป็นขนุนทอดส่งร้านค้าในชุมชน

ผลงาน

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับคัดเลือกเป็นปราชญ์เกษตรอำเภอท่าตะเกียบ ตามโครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. เป็นวิทยากรในโครงการไทยนิยมยั่งยืน และโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
๓. เป็นวิทยากรอบรมโครงการจิตอาสา

หลักการทำงาน

ยึดหลักศาสตร์พระราชา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิต

สิ่งที่ต้องการพัฒนาในชุมชน

อยากรนำลำต้นไผ่ตงมาผลิตทำตะเกียบไผ่ให้สอดคล้องกับชื่ออำเภอท่าตะเกียบ

(สัมภาษณ์ นายสายัณห์ เมินพิมาย, วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒)

๓. นางสาวนนุช วงคง

บ้านเลขที่ ๑๓๓/๑ หมู่ ๙ ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ ๐๘๙-๘๓๑-๔๗๓๓

ประวัติความเป็นมา

นางสาวนนุช วงคง มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ เริ่มประกอบอาชีพเกี่ยวกับการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี เนื่องจากในหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และทางครอบครัว ยังประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมด้วย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ย้ายถิ่นฐานจากจังหวัดสุรินทร์ มาตั้งถิ่นฐานที่ หมู่ ๙ บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเียบ อำเภوتاตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามบิดามารดา และได้นำภูมิปัญญา การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมนำมาใช้ที่บ้านอ่างเตย แต่เป็นการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทย ต่อพันธุ์เอง เป็นการเลี้ยงไว้ใช้ จำหน่ายบ้าง ซึ่งตอนแรกก็ยังเป็นการช่วยแม่เลี้ยง โดยการเก็บใบหม่อนก่อน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นางสาวจิตร วงคง (มารดา) ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมกับศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระบุรี และได้รับวัสดุสนับสนุนในการก่อสร้างห้องเลี้ยงไหม และวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงไหมที่ใช้ในการเลี้ยงไหมอย่าง ถูกหลักวิชาการ นางสาวนนุช วงคง ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเลี้ยงไหมจากมารดา จึงเป็นแรงบันดาลใจ ให้เกิดความรักในการประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมเกี่ยวกับหม่อนไหม เช่น การเลี้ยงไหม การสาวไหม การฟอกย้อม การทอผ้า เป็นต้น ได้มีการเลี้ยงไหมพันธุ์เหลืองสระบุรี มีการปลูกหม่อนพันธุ์สุกทนกร จะมีจุดอ่อนเส้นใยมีคุณภาพมากกว่าพันธุ์บุรีรัมย์ ระยะเวลาในการปลูกหม่อน ใช้ระยะเวลา ๖ เดือน ช่วง ๔ - ๖ เดือน สามารถเก็บใบได้ เลี้ยงไหมพันธุ์เหลืองสระบุรี จำนวน ๘ - ๑๐ รุ่น/ปี เลี้ยงเพื่อผลิตเส้นไหมไว้ใช้ทอผ้า และจำหน่ายเส้นไหมผลผลิตเส้นไหม ๕ - ๖ กิโลกรัม/รุ่น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบเน้นหนักและหลักสูตรการผลิตเส้นไหมสาวมือ ตามมาตรฐาน มกษ.๘๐๐๐ - ๒๕๕๕ และในปี ๒๕๕๙ ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการฟอกย้อมสีเส้นไหมแบบ ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างกับทางศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระบุรี ปัจจุบันได้รับการรับรองมาตรฐาน

เส้นไหมตามมาตรฐาน มกษ.๘๐๐๐-๒๕๕๕ และมาตรฐาน มกษ.๕๙๐๐-๒๕๕๕ ตลอดจนได้รับใบรับรองแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ชนิด Classic Thai Silk และชนิด Thai Silk Blend ของกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มทอผ้าไหม บ้านอ่างเตย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ สมาชิกเริ่มแรก ๓๖ คน ปัจจุบันมีสมาชิก ๘๔ ราย นางพิกุล สวัสดิ์ เป็นประธานกลุ่มคนปัจจุบัน (รุ่นที่ ๓) นางประยูร อนันต์ อดีตประธานกลุ่มรุ่นที่ ๒ เป็นที่ปรึกษากลุ่ม และนายสำรวย ทรัพย์ประสาน อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประธานที่ปรึกษากลุ่ม กลุ่มมีพื้นที่ปลูกหม่อน ๑๖๐ ไร่ โดยกลุ่มจัดประชุมสมาชิกทุกวันที่ ๑ ของเดือน และกลุ่มทอผ้าไหมบ้านอ่างเตย ได้จดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในนาม “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย” เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ผ้าไหมของกลุ่มบ้านอ่างเตย มีลวดลายสวยงาม ทอด้วยความประณีต เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของอำเภอท่าตะเกียบและผลิตส่งโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย, ๒๕๖๑)

รางวัล

พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ไหมน้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหม และประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ไหมน้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหม และประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ไหมน้อยสาวมือ ระดับบุคคลทั่วไป ในการแข่งขันสาวไหม และประกวดเส้นไหมระดับจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลชมเชย “วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ”

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับรางวัลชมเชย โดยการส่งผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ลายหนามเตย เข้าประกวดของดีของฝากจังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ในการคัดเลือกการประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ประจำปี ๒๕๖๑ ระดับเขต ๔ จังหวัดนครราชสีมา

ภาพจากคุณรักพงษ์ วงศ์รอด
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ที่สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ
จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลักการทำงาน

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นอาชีพที่สุจริต ไม่ต้องเดินทางออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ต้องใช้ความขยัน
ความอดทน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดในอนาคต

๑. พัฒนาระบบน้ำ เนื่องจากในฤดูร้อนมีปัญหา น้ำแล้ง
๒. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรและสมุนไพร

(สัมภาษณ์ นางสาวนงนุช วงคง, วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒)

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย. (๒๕๔๒). หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เรื่อง วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดฉะเชิงเทรา.

กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

กิตติภาพ มงคล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์.

เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เกษม ยวงสวัสดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านวัดคู. เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒.

ขวัญชัย รักษาพันธ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒.

ข้อมูลผลงานต้นไม้ที่คงคุณค่า กิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล องค์กรและชุมชน
โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสืบสานตำนานต้นไม้ ของนายวินัย สุวรรณไตร. (๒๕๖๑).

ฉะเชิงเทรา : อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เขมนิจ แก้วมณี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณเขมนิจ แก้วมณี. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒.

ครรชิต เข้มเฉลิม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์.
เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

ชุมพล สัมฤทธิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณชุมพล สัมฤทธิ์. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒.

ทองพูล โฉมสะอาด. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณทองพูล โฉมสะอาด. เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒.

ทวี ยืนยง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณทวี ยืนยง. เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

นงนุช วงคง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย อำเภอท่าตะเกียบ
จังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

บัญชา ฉาน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนเห็ด และผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว่า. เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒.

ประวัติและผลงาน นายสมชาย สมาน เอกสารประกอบการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ
ปี ๒๕๕๙ สาขาอาชีพทำไร่ (๒๕๕๙). ฉะเชิงเทรา : อำเภอสนามชัยเขต.

ประสิทธิ์ รูปคำ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่กลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกไผ่ตง อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

ปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณปรีชา ชุ่นโลกประเสริฐ. เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

ปรีชา ดาวมณี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่คลินิกคุณปรีชา ดาวมณี. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒.

พิสิษฐ์ เกษมวิราตี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า. เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒.

ไพริน นพกัณฑ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนเห็ด และผักปลอดสารพิษบ้านหนองหว้า. เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒.

รักพงษ์ วงศ์รอด. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (๒๕๖๒).
สำนักงานเกษตรอำเภอท่าตะเกียบ : จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ร่ำเพย รอยรัตน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณร่ำเพย รอยรัตน์. เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

เลียม บุตรจันทา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์.
เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

วรกฤต นิมนองค์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ตลาดเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

วรพจน์ กุศลสงครามะห์กุล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สวนมะพร้าวลุงแดง. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒.

วัฒนา โพธา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณวัฒนา โพธา. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒.

วินัย สุวรรณไตร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณวินัย สุวรรณไตร. เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น. (๒๕๕๗). แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอคลองเขื่อน.
ฉะเชิงเทรา : อำเภอคลองเขื่อน.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น. (๒๕๖๑). แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอสนามชัยเขต.
ฉะเชิงเทรา : อำเภอสนามชัยเขต.

สมชาย สมาน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรอำเภอสนามชัยเขต. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สมยศ น่วมรัมย์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒.

สมศักดิ์ วัลลภานนท์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก). เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒.

สายนต์ โกมล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่งานมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒.

สายัณห์ เมินพิมาย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสายัณห์ เมินพิมาย อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

สุทัศน์ สิมมา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสุทัศน์ สิมมา. เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

สุทิน สวัสดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสุทิน สวัสดิ์. เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒.

สุนีย์ ยงค์สวัสดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสุนีย์ ยงค์สวัสดิ์. เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

สุรพล ยังมากนาม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสุรพล ยังมากนาม. เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สุวิทย์ คุณาวุฒิ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านสวนเพชรสำโรง. เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒.

สันต์ เกษมสุข. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ศูนย์การเรียนรู้ตามรอยพ่อสู่ความพอเพียง. เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒.

หอมรดกไทย-จังหวัดฉะเชิงเทรา [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

จาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/chachoengsao๑.htm>

อาริยา บุญทวี , จินดา เนื่องจำนงค์, และวชิรพงศ์ มณีนันทวิวัฒน์. (๒๕๕๘). ทูตทางวัฒนธรรมของ
อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

อุดม ขจรฤทธิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านแม่ออน. เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒.

เอกสารการประกวดเกษตรดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๕๙ ของนางเขมนิจ แก้วมณี (๒๕๕๙).
ฉะเชิงเทรา : อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เอกสารประกอบการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ ปี ๒๕๖๐ สาขาอาชีพทำไร่นาสวนผสม
นายทองพูล โฉมสะอาด. (๒๕๖๐). ฉะเชิงเทรา : อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เอกสารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านอ่างเตย. (๒๕๖๑). ฉะเชิงเทรา : อำเภอท่าตะเกียบ
จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

๔๒๒ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ /โทรสาร ๐-๓๘๘๑-๐๔๔๑
<http://culture.rru.ac.th>

